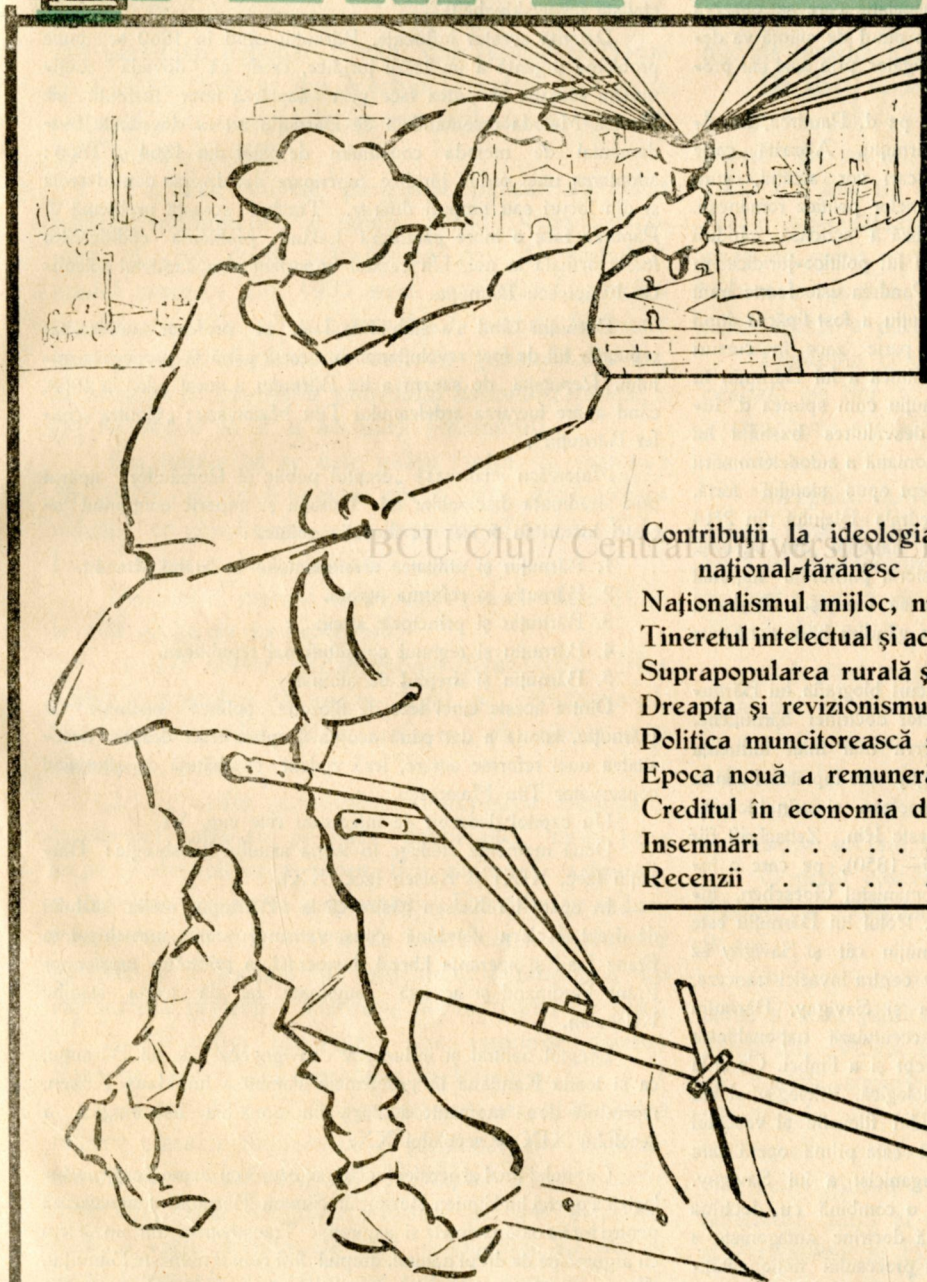

TARA DE MAINE

„Suntem la o răspântie când o atitudine conservatoare este absurdă căci n'avem nimic de conservat decât haosul.

B. de JOUVENEL.

SUMAR :

Contribuții la ideologia și programul național-țărănesc	Prof. Valeriu Moldovan
Naționalismul mijloc, nu scop?!?!	Dr. Gheorghe Dragoș
Tineretul intelectual și activitatea politică	Victor Jinga
Suprapopularea rurală și consecințele ei	Roman E. Moldovan
Dreapta și revizionismul	Iuliu Gheție
Politica muncitorească și țărănimea	Ion Oancea-Ursu
Epoca nouă a remunerării muncii	Adrian Mihalca
Creditul în economia dirijată	B. I. Schiopu
Insemnări	* * *
Recenzii	* * *

REVISTĂ SOCIALĂ, POLITICĂ ȘI ECONOMICĂ

EXEMPLARUL 5 LEI

Apare lunar la Cluj, sub conducerea unui comitet

RECENZII

Petre Pandrea: Filozofia politică-juridică a lui Simion Bărnuțiu. București. Editura Fundația pentru literatură și artă „Regele Carol II” 1935.

D. Petre Pandrea este un ziarist de talent asociat cu un om de știință călit în focul metodei științifice dela severele universități din Germania. Este o fericită asociație care se observă în toate lucrările sale, materialul tratat de omul de știință va deveni din arid, cum era menit să fie, atrăgător prin acel stil propriu și clar al ziaristului de mare talent.

Tot așa îl găsim și în noua lucrare pe d. Pandrea, în filozofia politică-juridică a lui Simion Bărnuțiu. Această carte deschide seria de opere ce vor urma și cari vor alcătui, cum anunță autorul în prefață: Istoria doctrinelor politice românești. Autorul în cartea această face o analiză a serioasă gândirii lui Bărnuțiu și o reconstituire a filozofiei lui politico-juridice în ansamblul ei. Opera încercată de d. Pandrea este foarte mult îngreunată prin faptul că opera lui Bărnuțiu a fost tipărită după moartea lui și nu în întregime, o bună parte zace în cursuri litografiate sau manuscrise. Gândirea politică a lui Bărnuțiu în multe puncte este foarte modernă. Bărnuțiu cum spunea d. Iuliu Maniu, în discursul festiv rostit la desvăluirea bustului lui Simion Bărnuțiu, a anticipat teoria wilsoniană a autodeterminării popoarelor prin concepția statului de drept opus statului forță. Discursul lui Simion Bărnuțiu din Catedrala Blajului din 2/14 Mai a fost catehismul vechiului partid național din Ardeal. Pentru acela care voește să cunoască istoria partidului național din Ardeal sau pentru acela care voește să cunoască Ardealul românesc din secolul al XIX. adâncirea gândirii bărnuțiene este necesară.

Di. Pandrea după ce tratează pe scurt biografia lui Bărnuțiu trece la studiul important al izvoarelor doctrinei bărnuțiene.

În opera lui Bărnuțiu vom observa mai întâi influența istorismului organic a lui Savigny. Savigny este luptătorul contra încercărilor de francizare prin Codul Napoleon și prin încercarea de imitare a științei juridice de peste Rin. Zeitschrift für geschichtliche Rechtswissenschaft (1815—1850), pe care o întemeiază cu germanistul Eichorn și romanistul Goeschen, înseamnă o valorificare a autohtonismului. Rolul lui Bărnuțiu este asemănător cu rolul Savigny, atât Bărnuțiu cât și Savigny se ridică contra invaziei spirituale: Savigny contra invaziei franceze, Bărnuțiu contra invaziei ungurești. Ca și Savigny, Bărnuțiu pentru alungarea influenței ungurești accentuează naționalitatea structurii interioare ale instituțiilor de drept și a limbei. Ca și la Savigny, la Bărnuțiu găsim pasiunea filologică. Filologismul era un corolar al istorismului și organicismului filozofic al veacului al XIX. Manifestul bărnuțian din 1842 este prima operă care se resimte de influența istorismului organicist a lui Savigny. Dar influența istorismului lui Savigny o combină cu doctrina dreptului natural. Fuziunea acestor două doctrine antagoniste a fost făcută de Bărnuțiu pentru apărarea procesului naționalității lor și astfel cu multă abilitate se servește cu argumente împrumutate dela ambele școli pentru dreptatea cauzei. Istoricismul juridic a lui Savigny îi împrumută argumente pentru naționalitate și urmarea destinul specific al neamurilor, iar filozofia dreptului natural făcea apel la justiția din conștiința omenească pentru a se da dreptate și lumină unui neam asuprit. Unirea a

cestor două elemente a fost înfăptuită în doctrina lui Bărnuțiu într'un chip foarte armonios.

Dreptul natural este osatura juridică a statului de drept, stat opus statului forță, care era statul asupritor al naționalităților. În manifestul lui 1842 observăm argumentele istorismului lui Savigny cât și ale dreptului natural:

1. Argumente de drept natural și istoricism juridic, 2. argumente de morală în relație cu dreptul, 3. argumente de înțelepciune statistă (Staatsweisheit) și 4. argumente de prudență etatistă (Staatsklugheit).

Datorită acestor influențe, Bărnuțiu când în 1860 se pune problema urgentă a unificării juridice, crede că dovada contiuității romane se putea face prin adoptarea unor instituții ale Romei. Metoda recomandată de Bărnuțiu nu se dovedește fundamentală de metoda consiliului de stat din 1864 și 1866: adoptarea unei ordini juridice superioare din diverse considerente și din locuri sau timpuri diferite. Tratănd această problemă d. Pandrea face o mare paranteză tratând problema modificărilor foarte actuală la noi. Un capitol important este capitolul polemicii Maiorescu Bărnuțiu.

Bărnuțiu când s'a stabilit la Iași, ca profesor universitar reputația lui de fost revoluționar ia crescut până la proporțiile mitului. Reputația de savant a lui Bărnuțiu a durat până la 1868, când apare lucrarea ardeleanului Titu Maiorescu: „Contra școalei Bărnuțiu”.

Maiorescu analizează „dreptul public al Românilor” apărut prin străduința discipolilor lui Bărnuțiu și împarte conținutul acestei lucrări în 5 teze de filozofie politică:

1. Bărnuțiu și utilitatea creștinismului în Statul Român.
2. Bărnuțiu și reforma agrară.
3. Bărnuțiu și principele strein.
4. Bărnuțiu și regimul constituțional republican.
5. Bărnuțiu și dreptul de albinat.

Dintre aceste cinci teze de filozofie politică susținute de Bărnuțiu, istoria a dat până acuma dreptate tezei despre necesitatea unei reforme agrare, teză violent combătută de olimpicul conservator Titu Maiorescu.

Un capitol deosebit de interesant este cap. VI.

Două momente analoge în teoria statului habsburgic: Bărnuțiu (sec. XIX) și Kelsen (sec. XX).

În opera lui Kelsen găsim ca la Bărnuțiu teoria statului de drept. Kelsen combină conservatismul static, întruchipat în Franz Iosif și speranța liberal democrată, a prințului moștenitor Franz Ferdinand și această combinație ne dă teoria statului Kelsenian.

Dreptul natural și influențele savignyene ale lui Bărnuțiu, ca și teoria Kantiană în problemele statului a lui Hans Kelsen, reprezintă două momente analoge din monarhia habsburgică a secolului XIX și secolului XX.

Capitolul final al acestei lucrări, se ocupă cu semnificația sociologică a operei lui Simion Bărnuțiu. Simion Bărnuțiu concretizează pentru întâia oară cerințele și aspirațiile Transilvaniei într'un sistem cu argumente de drept natural, dreptul firii cum îl numește Bărnuțiu, și argumentele istoricismului organic împrumutat dela Savigny. Simion Bărnuțiu pune la noi întâia oară problema dreptului natural și istorismului ca directive în discuția și analiza fenomenelor juridice. El poate fi considerat ca unul din precursorii cei mai im-

(Continuare pe ultima pagină)

CONTRIBUȚII LA IDEOLOGIA ȘI PROGRAMUL NAȚIONAL-ȚĂRĂNESC

I

PRELUDIU ISTORIC

Evenimentul cel mai de seamă în politica internă a României întregite a fost incontestabil fuziunea partidului național român din Ardeal și Banat cu partidul țărănesc din Vechiul Regat și Basarabia ratificată prin congresele lor extraordinare în ziua de 10 Octombrie 1926.

Cele zece puncte principale, pe cari s'a clădit edificiul monumental al noului partid Național-țărănesc și cari după mărturisirea din „Preambulul” noului program din 1935 sunt „*rezultatul gândirii experienței politice*” a celor două partide fuzionate stau și astăzi după nouă ani, în generalitatea lor, la temelia programului partidului național-țărănesc”. (A se vedea al. 2 al aceluiași Preambul).

Nu trebuie să se deie uitării faptul, că fuziunea din 1926 este în întregime opera a-lor două personalități conducătoare a și reprezentative, a D-lui Iuliu Maniu și I. Mihalache.

Principiile depuse în cele zece puncte dela 1926 se pot grupa în trei categorii:

1. *De ordin constituțional-democratic*: Monarhie constituțională, regim legal și constituțional, libertatea alegerilor, descentralizare administrativă și autonomie locală.

2. *De ordin economic*: Indreptarea treptată a economiei naționale pe baza cooperăției, largă protecție și dezvoltare a proprietății țărănești, asigurare a țărănimii împotriva exploatării. Dezvoltarea industriei trebuie să fină seamă de valorificarea produselor agricole și a muncii și îndemânării țărănimii, cu excluderea protecției interesate ale industriei de casă.

3. *De ordin ideologic*: Se cuprinde celebra frază pe care o voi reproduce în întregime:

„*Partidul N.Ț. întemeindu-se pe solidaritatea tuturor claselor muncitoare și producătoare cu țărănimea, care este factorul principal de producție națională, baza structurii noastre sociale și astfel temelia vieții noastre de stat — înțelege să reprezinte interesele colective ale națiunii române*”. (pt. 2 al programului din 1926).

Vom reveni într'un articol următor asupra acestei declarații vom încerca să dovedim, că noul program din 1935, cu toate că etalează unele lozincii

nou ca d. p. „Stat național-țărănesc” sau și numai „Stat țărănesc”, în fond nu se depărtează întru nimic de temelia ideologică formulată la 1926.

De data aceasta vom examina și justifica chesțiunea fuziunii celor două partide, sub aspectul ei istoric și social, arătând că ce s'a făcut în 1926 n'a fost un simplu eveniment, dictat de considerății speculatoare și oportuniste, în scopul de a crea un mare partid de guvernământ, propriu de a reduce la justele ei proporții egemonia politică de până atunci a partidului liberal.

Fuziunea celor două partide se impuneau necesitate de fier pe urma evoluției istorice similare a structurii sociale aproape identice a aderenților lor de azi.

Incepând cu Carlyle și Smiles s'a scris multe asupra rostului așa numitelor „persoane reprezentative” în desfășurarea evenimentelor istorice. Ele nu au fost cruțate de obicinuitele exagerări fie într'o direcție fie în alta.

Adevărul, că întotdeauna, este undeva la mijloc eroii pot să aibă un rol determinant și operant în evoluția istorică, cu o singură condiție ca activitatea lor să se desfășure pe liniile mari ale evoluției sociale, culturale și politice ale națiunilor sau a claselor sociale în fruntea cărora activează.

O pildă elocventă ne oferă rolul istoric al D-lui Maniu și Mihalache în îurul fuziunii de acum 9 ani.

A fost incontestabil un mare noroc, că atunci când a sosit plinirea vremii în fruntea partidului național din Ardeal să se găsească un bărbat înzestrat cu calități superioare, care din primul moment al pășirii sale pe arena politice românești postbelice, a fost în clar, că fuziunea trebuie să se facă.

Iuliu Maniu avea autoritatea morală și politică suficientă, fiind el reprezentantul cel mai necontestat al Ardealului și Bănățului.

Dealtăparte I. Mihalache, era purtătorul de cuvânt și depozitarul încrederii clasei țărănești din vechiul Regat, pe seama căreia reclamă un loc, corespunzător importanței ei sociale și naționale în arena politică a statului întregit.

Pătrunderea politică, caracterul imaculat și loialitatea acestor doi bărbați de stat, au accelerat procesul istoric de altcum inevitabil.

Meritul lor consistă tocmai în faptul de a fi înțeles, că actul pe care îl vor încheia este *în linia unei evoluții istorice inevitabile*, că el corespunde unor neînșelați și realități sociale și politice.

Iată de ce au biruit ei peste toate piedecile puse în calea fuziunii, de o parte de lipsa de înțelegere al propriilor lor aderenți, de o altă parte de intrigăriile celor din taberele politice adverse!

Iuliu Maniu și Ion Mihalache au fost la 1926 niște executori ai voinței, încă nu pe deplin lămurite ale țărânimii române de dincoace și de dincolo de Carpați, care caută un cadru pentru o viitoare cooperare sau unui bun vis pentru a complecta unire și contopirea politică.

Forța elementară cu care s'a impus fuziunea seamănă leit cu cea alor două râuri, unul izvorând la miazănoapte celalalt la miazăzi, sprintene și săltărețe la începutul cursului lor, domoale și cuminiți spre sfârșitul cursului când se găesc să înfrățesc pe veci, continuându-și drumul în o alvie comună.

Cursul râului de miazănoapte, a țărânimii române din Ardeal și Bănăț, a diferit încâtva de cel al fratelui său de la miazăzi.

Țărâtimea română din Ardeal a gemut și ea până la 1948 sub o cruntă și nedreaptă apăsare economică. Iobăgia din Ardeal și Ungaria a fost uneori chiar mai sălbatică decât „rumania” din Muntenia sau „vecinia” din Moldova.

A fost astfel logic, ca prima reacțiune mare violentă a iobagilor, cea de la 1784, să fi avut un caracter pronunțat de clasă. Acest caracter s'a exteriorizat atât în revindcăările formulate, cât și în organizarea și conducerea mișcării.

Intelectualii ardeleni, mulți puțini, câți s'au putut ridica pe acelea vremi, o porniseră cu aproape un jumătate de veac în urmă, pe o altă cale. Obiectivul și caracterul acțiunilor lor era pronunțat național și politic. Iochentiu Micu Clein pe la 1730—1740 ca și cei doi vlădici români de la 1792 în al lor „*Supplex libellus*” cereau înainte de toate egala îndreptățire politică și națională pe seama neamului românesc și a bisericilor sale. Comparând acțiunea de la 1792, cu revoluția țărânească de la 1784, vom avea dovadă al acestei bifurcațiuni a politicii românilor în una națională și alta pronunțat socială.

În cursul unui nou jumătate de veac însă această

bifurcație dispăre, contopindu-se în anul 1848 într'o singură alvie politică națională și socială în acelaș timp.

Țărâtimea din 1848 — atât în adunarea de la Blaj cât și în cursul operațiunilor militare din Munții apuseni, se supune de bună voe conducerii mai pricepute a intelectualilor români răsăriți din sânul țărânimii și păstrând cu aceștia o permanentă legătură ideologică și sufletească.

Legăturile acestea au fost apoi tot mai mult adâncite prin concursul evenimentelor sociale și politice de după 1848.

Pe urma desființării iobăgiei și a împrăștiării destul de largi a țărânimii din Ardeal și Bănăț, revindcăările de ordin social și-au pierdut obiectivul și actualitatea. În schimb după inaugurarea Dualismului la 1867 se accentuiază tot mai mult problemele de ordin național.

Țărâtimea, pe urma activității directe a intelectualilor români — preoți și învățatori — precum și a influenței presei, se identifică cu programele și revindcăările național-politice ale conducătorilor săi firești, grupați de la 1881 încoace într'un singur organism politic, în: *Partidul național român al Românilor din Ardeal, Bănăț și Ungaria*.

Propaganda națională străbate și se adâncește în păturile tot mai largi ale sătenilor. Din prilejul procesului Memorandului de la 1894, la o simplă chemare a finerimii universitare române, mai bine de 20,000 de țărani aleargă la Cluj din cele mai îndepărtate colțuri ale Ardealului.

Abandonarea tacticii ale pasivității politice față de parlamentul din Budapeșta, hotărâtă la 1905, dă un nou prilej de frământare și educare politică națională a maselor de la sate, în cadrele deselor campanii electorale.

Rezultatul și bilanțul acestei evoluții este că în anul mântuirii 1918 țărâtimea română dă o dovadă de disciplină și conștiință națională poate fără păreche.

Contactul permanent cu țărâtimea, identificarea aspirațiilor și obiceiurilor de luptă a influențat de altă parte și ideologia intelectualilor români ardeleni și bânățeni.

Naționalismul lor viguros a primit pe urma acestui contact politic, cultural și economic cu țărâtimea o notă hotărătoare de poporanism și democrație, sau cum i se spune azi: un caracter țărânist.

Cu totul alta a fost soarta și cursul evoluției

țărănimii din vechiul Regat. Situația economică a acestei clase a continuat să rămână intolerabilă chiar și după împroprietărirea insuficientă și timidă a lui Voda Cuza și M. Cogălniceanu. Dovadă sunt rezultatele revoluției țărănești tot din zece în zece ani. În deosebi flacăriile celei din urmă din 1907 reprimată numai cu masacrarea așlor zeci de mii de săteni, au început să dea de gândit păturei supra-puse a latifundiarilor fără suflet și înțelegere.

Soarta țărănimii — în butul Constituției exagerat de liberale dela 1866 — nu a fost mai bună nici pe planul politic. Legea electorală cu colegiile ei măestrite a asigurat și pe mai departe *privilegiul politic* al marilor proprietari. Țăranii au fost de fapt excluși dela treburile publice ale țării.

Reforma agrară și sufragiul universal înfăptuite îndată după marele război, au adus o considerabilă îmbunătățire în amândouă direcțiile.

Totuși legea electorală în vigoare, cu blăstămata ei pricină, a încercat și a reușit în bună parte, să falsifice reala reprezentare a națiunii și în deosebi a satelor și să mențină un rest de fărâlegiu politic deasbaslola în beneficiaul puterii executive după cum vom arăta la timpul său.

Nu e nici-o mirare, dacă țărănimia română din vechiul Regat și exponentul ei politic, partidul țărănesc, a primit o turmeră de *clasă* cu mult mai pronunțată, decât a fost și este cazul în Ardeal și Banat.

Diferențierea aceasta ideologică se accentuează și pe urma faptului, că în comunele rurale din vechiul Regat, atât de omogene sub raport etnic, *problema națională* nu sa impus și nu se impune

nici azi în forma ei așa de acută ca în Ardeal, unde există sute de comune cu o populație mixtă română-maghiară sau română-germană.

Spre marele noroc al nostru diferențierile acestea nu pot să tulbure *impresionanta omogenitate*, întemeiată pe *identitatea de interese și aspirațiuni, dintre țărănimia română de dincoace și de dincolo de Carpați*.

Unitatea aceasta politică este în continuă creștere pe măsura în care urcă standardul cultural economic și politic al populației rurale.

Primatul ideologiei naționale asupra celei de clasă la țărănimia din Ardeal și orientării mai pronunțat țărăniste, deci de clasă, la cea din vechiul Regat, departe să poată primejdui vreodată rezultatele admirabile ale fuziunii din 1926. Ele vor produce în mod fatal un tip nou și unitar de țărănimie română:

Țăranul român de mâine, organizat și educat politiceste, în cadrele Partidului național-țărănesc, va deveni un cetățean conștient și mândru de drepturile și datoriile sale și așa va cuceri pedegintregul *locul și influența politică*, care i-se cuvine în conducerea și rezolvirea afacerilor obștești.

Un Desigur în noul Stat național-țărănesc țărănimia își va salvagarda în linia primă *interesele ei specifice, să le zicem de clasă*.

În acelaș timp însă va avea în vedere și *esigențele mari naționale ale Statului, cel puțin în măsura în care au făcut acest lucru vechea pătură suprapusă a boerilor, iar în prezent, cea a capitaliștilor bancari și industriali*.

Prof. VALERIU MOLDOVAN.

NAȚIONALISMUL MIJLOC, NU SCOP?!?!

Suntem și noi naționaliști. Numai, că naționalismul nostru nu este o haină de sezon, mijloc de a parveni, ci un scop, cel mai sfânt scop al vieții noastre. Ne-am născut cu el, trăim pentru el, vom muri pentru el, fiindcă îl simțim vibrând în toate fibrele ființei noastre.

Naționalismul nostru este *creator*. Este acțiune nu vorbă. Nu trebuie să-l urlăm pentru a fi conșinși că suntem naționaliști.

Naționalismul nostru se identifică cu ridicarea stării sociale, economice, politice și culturale a națiunii române, deci a milioanele de muncitori agricoli, industriali și intelectuali.

Spre a ne manifesta crezul, noi nu întrebuițăm formula vagă: „România a Românilor“, prin care se înțelege *indeobște primatul întreprinderilor comerciale și industriale românești asupra celor străine*. Avem deci o privire de adâncime a problemelor naționale, nu numai de suprafață. Știm, că tot atât de *exploatare este intermediarul român din industrie și comerț, ca și cel străin: tot atât suferă mulțimea consumatoare și producătoare românească fie sub apăsarea întreprinzătorului străin fie sub a celui român*.

Dacă așa vedem lucrurile — și vedem bine — noi nu urmărim menținerea unui regim social eco-

nomic nedrept, ci schimbarea lui cu altul, care să înlesnească o remunerare justă a muncii celor cari produc și condiții avantajoase de consum pe seama milioanei de consumatori.

Scopul nostru este, deci, organizarea producției, consumului și remunerării muncii în regim cooperativ, singurul potrivit realităților și necesităților românești.

Noi nu papagalizăm vorbele și formulele altora, nici nu maimuțărăm pe alții. — Noi trăim în realitățile românești; ne inspirăm din ele.

Nu ne facem idoli din germanul Hitler, din maghiarul Gömbös, nici din italianul Mussolini. Idolul nostru este poporul român, iar conducătorii noștri firești sunt: Românul Iuliu Maniu, desrobitor și luptător neînfricat al Națiunii Române și Țăranul Ion Mihalache, eroul decorat cu ordinul „Mihailu Viteazul” și trezitorul la conștiință socială și politică a robotnicilor gliei românești. Avem siguranța, că în timpul, în care mulți naționaliști de ocazie dedeau bir cu fugiții, cei doi mari români făceau naționalism prin fapte, neprecupețind nici un sacrificiu. Mai știm încă ceva: Cei doi mari naționaliști n’au stat niciodată în slujba nici unei întreprinderi de exploatare streine, ca atâția farisei ai naționalismului, cari s’au lăfăit ani de-a rândul în consiliile de administrație ale societăților streine, înlesnind astfel în mod inconștient exploatarea Națiunii Române.

Avem în același timp conștiința, că nu poate exista naționalism fără fondul moral al cinstei și demnității. A urla vorbe umflate cu nuanțe trei-culore, în timp ce pe de altă parte ești robul banului și corupției, aceasta nu însemnează naționalism, ci pungășie.

Cunosc atâți indivizi, fineri și bătrâni, azi „mari naționaliști”, cari, dacă ar avea conștiință, s’ar arunca în prăpastie de rușinea faptelor din trecutul apropiat. Amintesc numai câteva cazuri din cele multe:

Un deputat, profesor, care își făcuse o profesie din a interveni „desinteresat” pela școli și autorități în favorul evreilor din Maramureș.

Un tânăr licențiat, care, fiind președinte al unui cerc studențesc, a plecat să se lumineze în străinătate, furând în mod ordinar fondurile cercului.

Cunosc fineri, cari, deși nu au exercitat și nu exercită o profesiune aducătoare de câștig cinstit, duc o viață de risipă, de lux, au mari averi și sfidează pe cei cari muncesc, având în același timp obrăznicia de a da lecții de naționalism.

Mi-aduc în același timp cu durere aminte despre unii din conducătorii mișcărilor studențești. Era

în ziua de 10 Decembrie 1922, când s’a dat primul semnal de luptă. Peste 5000 de studenți, pătrunși de însuflețirea luptei, au pornit în rânduri compacte și impunătoare să demonstreze pe străzile Capitalei. În drum, ciocnire cu poliția, lovituri de paturi de armă, arestări. Nimic însă n’a reușit să scadă elanul. Dimpotrivă, conducătorii au fost ridicați pe umeri de studenți, au îmbărbătat mulțimea și marșul a continuat mai cu avânt.

Rezultatul? Studenți răniți, arestați și schingiuiți, iar la câteva zile, unii dintre conducătorii adorați de studenți au plecat în străinătate cu burse dela guvernul liberal, trădând mișcarea și dând totdeauna justificare guvernului să introducă starea de asediu și cenzura.

Să mai vorbim despre necoptii „apostoli ai naționalismului”, cari cerșesc dela poliție bilete de masă gratuite, sau fac pe agenții acoperiți? Mi-e scârbă.

E de prisos să mai amintesc pe „marii doctri-nari ai comunismului”, cari s’au transformat deodată în mâncători de comuniști. Iși aveau calculul lor.

Acum vre-un an și ceva comunismul amenința să stăpâniască lumea și era cazul, ca „doctrinarii” să-și întindă înspre el puntea căpătuiei. Azi „au schimbat macazul”, fiindcă naționalismul e la modă și el poate oferi mâne posibilități de „aranjare”.

Ah, ce rău este, că lumea nu cunoaște pe miile de lichele entusiaste, pe secăturile „naționale” pe lacheii și excrocii roși de virusul trădării și parvenirii prin orice mijloace! Dacă i-ar cunoaște, nu numai că nu le-ar da atenție, dar i-ar zdrobi cu pietre, fiindcă profanează altarul sfânt al naționalismului și amenință cu prăbușirea Țării în haosul imoralității și decadenței.

Noi avem satisfacția că-i cunoaștem. De aceea simțim și datoria imperioasă de a da alarma și a tuna la urechea tineretului curat la suflet:

Tineri români, treziți-Vă și alungați din templul naționalismului pe farisei! Incolonați-Vă în marea armată a desrobirii economice, sociale, politice și culturale a Națiunii române!

Salvați demnitatea neamului, pângărită de su-flete otrăvite, cari vor să transforme structura României după chipul și asemănarea lor!

Poporul român nu va ajunge stăpân în țara lui prin formule magice și prin vorbe goale, ci prin realizări și transformări de adâncime în domeniul moral și social-economic!

DR. GHEORGHE DRAGOȘ
profesor

TINERETUL INTELLECTUAL ȘI ACTIVITATEA POLITICĂ

Limpezirea completă a problemei enunțată în titlul acestui articol presupune, în mod prealabil, înțelegerea justă a celor patru noțiuni pe cari el le cuprinde și anume: ce este tineretul, ce se înțelege prin tineret intelectual, ce este politica și ce se înțelege prin activitate politică. Nu voi porni nici prea de departe și nici nu voi merge, aci prea adânc în miezul lucrărilor.

Când zicem tineret, înțelegem neapărat și cu mare precădere să ne raportăm la o anumită vârstă, la un anumit număr de ani? De sigur că nu. Tineretea nu este, de bună seamă, numai un privilegiu al anilor puțini. Dacă ar fi așa, atunci politiceste problema tineretului nu ar trebui să se pună, ea circumscriindu-se în dimensiunile unei probleme de educație. Fără a nesocoti în totul numărul anilor subliniem împrejurarea că *tineretea este o stare de spirit, o anumită capacitate de voință, o împletire de nizuinși și idealuri, este spirit de sacrificiu, generozitate, concepție eroică despre viață*. Și toate acestea se întâlnesc mai frecvent în prima jumătate a vieții în care însă pot nici să nu existe sau se pot prelungii până târziu. *Un tânăr lipsit de tinerete este ca o floare fără miros, ca un peisaj fără culori, ca un sunet fără melodie*.

Mirosul, culoarea, melodia nu satisfac decât numai dacă reprezintă o anumită aromă, o anumită nuanțare, o anumită melodie. Stările anarhice, incoherente, smuciturile inoportune, pasiunile turburi nu sunt atributele adevăratei tinereti ci doar impulsuni cari abat tineretea diin calea ei dreaptă și luminoasă, simptome ale dezechilibrului care nu poate fi o vaoare pentru nici o vârstă. Evident, situarea — în tinerete — pe o poziție de echilibru real este mai grea; fiorii vârstei ne ridică pe cele mai semețe și mai periculoase piscuri ale gândirii și ale simțirii, acolo unde pasul sigur și privirea liniștită în golul de sub noi și în imensitatea de deasupra noastră sunt totatătea vrednicii. Riscul acestei ascensiuni ne apropie de prăbușire dar ne duce și în tărâmul marei înălțări.

Din *imnul tineretii* desprindem îndemnul pentru înălțare, suferință, sacrificiu și fericire, suferința și sacrificiul nostru, înălțarea și fericirea tuturora: unii îl cântă dar unii îl aud și unii simt, alții îl trăesc fără a-l rostii; adevărata tinerete își cântă imnul, îl trăește pentru sine și pentru alții, îi răspândește tot mai departe melodia ca s-o audă toți și s-o trăiască fiecare.

Tineretea se realizează pe sine în alții; ea își

impletește destinul cu acela al altora grupați în sat, oraș sau alte comunități. Pretutindeni tineretea găsește izvoare de inspirație, îndemnuri pentru mai bine, idealuri de implinit pe seama celor mulți. Sub soarele cald al tineretii trăesc plantele și vietățile tuturor ogoarelor; anii bătrânețelor reci ne așează pe drumul căutării noastre proprii, ne alimentează izvoarele tuturor egoismelor, suntem avari cu noi și cu alții.

Tineretul înțelege viața și se afirmă potrivit pregătirii sale ietelectuale și formațiunii sale spirituale. *Tineretul intelectual a fost totdeauna generator de frământări, militant al ideilor îndrăsnețe, depozitar al nizuințelor reformatoare*. La răspântiile evoluției lor popoarele s'au regăsit în tineretul lor, deslegerea marilor întrebări s'a intuit, de multe ori, în mințile și elanul fineresc iar în primele rânduri ale sacrificiilor pentru izbândirea unei idei generoase tinerimea a fost totdeauna prezentă. Nu știu să se fi făcut undeva și cândva un bilanț exact al jertfelor de tot felul pe cari le-a făcut tineretul intelectual în împrejurările hotărâtoare din istoria popoarelor; de bună seamă numărul și greutatea acestor jertfe ar fi impresionante.

Este elementar că a fi intelectual nu însemnează a fi urmat nu știu ce școli, potrivit nu știu căror certificate. A fi intelectual însemnează a avea o înțelegere cât mai mare pentru cât mai multe lucruri și a obține prin și din această înțelegere maximum de rezultate folositate colectivității omenești. Intelectualul are conștiința rostului existenței lui existență pe care o verificăm mai ales când ne regăsim în alții. Fericirea adevărată pe sama noastră nu o putem avea decât numai în măsura în care o putem da și altora.

Intelectualul nu face totul numai gândind pentru sine și pentru perfecționarea sa. De bună seamă, în ordine spirituală nu poți crea mai mult pentru alții decât ai putut crea mai înainte pentru sine, echilibrul propriu sufletesc trebuind să preceadă orice inițiativă de îndreptare a altora. Dar instrumentul bun — care suntem noi — creat, *acțiunea pentru ridicarea celor mulți este un imperativ categoric a cărui nesocotire nu îi este îngăduită niciunii adevărat intelectual*. După pregătirea noastră, pregătirea altora prin noi. Dela limpezirea ideilor la orientarea spre fapte. Viitorul nostru îl obținem numai cu acest preț.

Sunt de esența tineretii anumite manifestări ale voinței și ale temperamentului; contestarea justifiării lor ar fi absurdă. Dar lumea nu este o sală de

spectacol și de petreceri. Ea este un vast atelier de muncă în care nu se simt bine acei cari vor numai să petreacă; muncitorii nu se plictisesc niciodată, n'au vreme. *Intellectualul adevărat se identifică cu nizuințele mari ale celor mulți în mijlocul cărora trăește*; contactul cu aceștia poate fi luat în mai multe feluri: unii îndrumază prin scris, alții cu cuvântul, cu fapta sau și cu una și cu alta. Intellectualul care trăește numai pentru el și prin profesia lui, nu își câștigă decât mijloacele necesare propriei existențe și propriului confort, nu este un adevărat intelectual. Acela care pornit la carte din mijlocul lumii umile a satelor sau orașelor nu se întoarce mai târziu printre aceștia cu sfatul și cu fapta bună nu este un adevărat intelectual. *Altruismul este pecetea personalității tânărului cărturar, misionarismul său pretinde o continuă și generoasă activitate pentru ridicarea celor mulți dela sate și orașe.* Aceasta este școala pe care trebuie să o urmeze și să o trăiască zi de zi fineretul intelectual al țării.

Politica este prin natura ei intimă o preocupare pentru servirea intereselor obștii. *Nici una din îndelețnicirile omenești nu cumulează interese mai complexe și mai generale decât politica.* Prin politică — doctrină și activitate practică — se îndeplinesc funcțiunile cele mai vitale ale unei societăți omenești organizate. Problemele politice interesează într'o oarecare măsură pe toată lumea, existența socială a fiecăruia din noi este direct sau indirect, în bine sau în rău, influențată de politica pe care o fac guvernele, parlamentul, partidele politice, regele. O politică bună ajută dezvoltarea științelor și a artelor într'un Stat, îmbunătățește administrarea țării, realizează dreptatea socială, întărește sănătatea publică, distruge analfabetismul, accelerează progresul moral și intelectual al societății, întrefine armonia între clasele sociale, înlesnește dezvoltarea bunei stări materiale și a civilizației. Este ușor de înțeles cât de vaste sunt domeniile în cari politica bună sau politica rea își poate face resimțită prezenta.

Având în vedere natura complexă a problemelor cari intră în orbita influenței activității politice este ușor de înțeles ce cercetare, observațiune și experiență îndelungată ne reclamă această îndeletnicire pentru a ști ce și cum să gândim și să făptuim cu folos. Această vastitate a domeniului politicei ne confirmă și faptul că despre politică pretind foarte mulți că cunosc foarte multe, fiecare aproape are, în politică, de afirmat ceva axiomatic, cheile problemelor politice crede fiecare a le avea în propriul

buzunar, oriunde, oricine și oricând se pricepe în ale politicei. Domeniile de activitate și de preocupări restrânse primesc mult mai rar vizitele celor neche-mați; aci, numai specialistul știe, poate și totul, el reprezintă și știința și neștiința specialității lui. Nimeni sau foarte puțini îl contrazic, prea puțini îi pun la îndoială priceperea, adâncimea științei lui nu este contestată.

Altfel stau lucrurile cu politica. Într'o oarecare măsură activitatea directă a fiecăruia are legături mai mult sau mai puțin apropiate cu sferile de influență ale politicei. De aci fiecare se crede îndreptățit a avea o opinie despre treburile politice. Chiar mai mult, legea însăși îl obligă să aibă opinii pentrucă îl obligă să voteze, să aleagă între orientările de tot felul ale partidelor și oamenilor politici. În câmpul vast al politicei oamenii sunt înclinați să privească și să gândească prin prisma intereselor lor imediate; ciocnirea de pasiuni, de controverse în politică este reflexul public al intereselor intime, apropiate ale celor mai mulți. Cei mai de seamă reușesc să gândească și să activeze desprinși de imboldul micilor lor interese, sau de acela al grupurilor restrânse; din rândul acestora ies în lumina puternică a rampei vieții publice a unei națiuni oamenii mari politici, bărbații de Stat.

Domeniul politicei fiind foarte întins și foarte complex cunoașterea lui nu se poate face decât cu cercetări îndelungate cari trebuie să înceapă din vreme. Materia primă a politicii fiind omul, cunoașterea lui adâncă este necesară. Experiența, cunoașterea oamenilor și a raporturilor dintre lucruri și stări sunt elemente de mare importanță în practicarea unei bune politici. Din această cauză interesul pentru politică este bine să se manifesteze de timpuriu, din finerețe, calea de urmat pentru înțelegerea fenomenului politic fiind foarte lungă. Hotarele multor științe se pot, cu vreme și cu stăruință atinge; la marginile politicei se poate ajunge foarte greu și de cele mai multe ori niciodată. Totuși cine pornește din vreme și cu râvnă la drum poate ajunge mai departe.

Tineretul intelectual, în generalitatea lui, a fost totdeauna preocupat de problemele vieții publice naționale. *Trăind neliniștea frământărilor de azi, tineretul s'a nizuit totdeauna să dea un răspuns întrebărilor pentru ziua de mâine.* Viitorul națiunii și al societății a fost totdeauna tabloul îndepărtat pe care fineretul a voit să-l vadă și să-l înțeleagă. Și viitorul unei națiuni este strâns legat de politica de tot-

felul pe care acea națiune o face: politică națională, culturală, socială, economică, etc. Interesul fineretului pentru viața politică este deci pe deplin justificat, este chiar un imperativ.

Se zice: studențimea, tineretul intelectual să facă carte. Foarte bine, să învețe multe și mult, să și fortifice caracterul prin muncă onestă. Preocuparea pentru problemele vieții publice însă nu exclude îndeplinirea unei munci temeinice pentru cultivarea minții și a sufletului. Dimpotrivă. *Nesocotirea problemelor vieții publice naționale face din omul tânăr un izolat, un om fără aderențe sufletești cu colectivitatea în mijlocul căreia trăește.* Trăind dincolo de freamățul ostenelilor și nizuințelor națiunii sale, omul tânăr își dă o formație sufletească și culturală lipsită de spirit social, egoistă și particularistă. Simțămintelor sale le lipsește la răstimpuri oportune și în împrejurările mari pe cari le trăește colectivitatea fiorul solidarității sociale și naționale, entuziasmul creator. Spiritul omului nepreocupat de problemele obștești este refractar emoțiilor mari cari dau sens și cuprins existenței colectivităților umane superioare. Un tânăr plecat la carte sau cu învățătura oficială terminată dar care n'are înțelegere și simțire pentru problemele politice ale neamului său este un om crescut în eprubetă, pe jumătate pierdut pentru societate.

Să nu confundăm politica cu *politicianismul*. Politica înobilează pe om politicianismul îl degradează. Pricina de căpetenie a indiferenței multora pentru activitatea politică stă în disprețul pe care îl au pentru politicianism; deseori se face o foarte regretabilă confuzie între politică și politicianism. Aceste două noțiuni au cuprins contradictoriu. Impotriva politicianismului nici un cuvânt nu este prea tare; el este plaga vieții noastre publice, el scoate din arena acestei vieți oameni onești și înzestrați dar lipsiți de energia necesară pentru a nu părăsi poziții de luptă care trebuie încheiate cu isbândă. *Tineretul să nu se lase impresionat și să nu renunțe la luptă din pricina politicianismului.* Dimpotrivă. Cu cât politicianismul este mai mult practicat cu atât să fie mai energică intervenția tineretului în arenă; stărpirea politicianismului este un înalt comandament etic și național care nu trebuie să fie nesocotit.

În ce să creadă tineretul intelectual și cum să lupte politicește?

De 15 ani studențimea noastră se agită fără nici un folos în rândurile *curentelor de dreapta*: antisemite, gardiste, naționalisme de tot felul. Bilan-

țul rezultatelor acestor frământări nu este greu de făcut pentru că nu este aproape nimic de inventariat. A fost o *trudă zadarnică* de ani de zile care n'a adăugat nimic la patrimoniul spiritual și material al acestei națiuni. În loc ca tineretul să fi fost îndrumat pe căile orientărilor folositoare obștii românești, a fost mereu îndemnat la ură, spunându-i-se că pricina tuturor relelor din această țară sunt Evreii. Evident, talmăcirea aceasta simplistă a cauzelor neajunsurilor mari ale societății românești era și este sortită să găsească ușor crezare în mințile neinformate și în spiritele needucate. Marii vinovați continuă încă și astăzi să tragă polițe asupra fineretului nostru; chiar mai mult: în ultimul timp agitațiunile de dreapta, patriotardismul, mimetismul politic se întetesc. Cu alt prilej, tot în această revistă, am arătat anachronismul falsului naționalism românesc, afișat în ultimă vreme sub firma nouă a valachismului. Aci, nu mai stăruesc.

Tineretul, prin spirit și temperament, este înclinat să creadă și să lupte *pentru extreme*. S'a irosit îndeajuns și fără nici un folos în cuprinsul curentelor pretinse naționaliste. *Este timpul să și facă o radicală revizuire a conștiinței, a gândirii și a metodelor de acțiune.* Încotro, pentru ziua de mâine a acestui neam, este întrebarea pe care trebuie să și-o pună orice tânăr onest și vrednic. Răspunsul este ușor de dat: *pe calea constantelor sigure de viață și progres ale acestei neam.* Și cari sunt aceste constante? Iată-le: *democrație, naționalism și fărâniș.*

Democrația, idealul filozofiei antice este și va rămâne și idealul societăților civilizate moderne. Să nu se confunde democrația cu practica revoltătoare a demagogiei moderne, demagogie pe care o întâlnim practică până la desgust mai ales în țările cu ideologie politică de dreapta și cu regim dictatorial. Democrația este marea constantă politică sigură a popoarelor civilizate, la care s'a ajuns cu foarte grele osteneți și sacrificii. Dictaturile, autocrațiile sunt stări politice permanente la popoarele înapoiate și stări cu caracter efemer la națiunile mai avansate. Poziția de echilibru durabil o reprezintă numai democrația.

Naționalismul este un bun spiritual de mare valoare etică. El reprezintă întâia mare afirmare a sentimentului de solidaritate între toți acei cari au tradiții comune, vorbesc la fel, merg pe calea aceleiași destin. Toate națiunile și naționalitățile au dreptul la naționalismul lor specific. Nici un om cu

mintea întreagă nu poate propovădui naționalismul său împotriva naționalismelor altora. Echilibrul între națiuni și între sentimentele lor naționale constituie obiectivul esențial al acelor care vor să contribuie la înfripirea și închegarea unei comunități umane cu mare orizont și cu mari perspective. Spunea cu drept cuvânt marele președinte al republicii democratice cehoslovace — Masaryk — : „nici un om care se proclamă creștin nu trebuie să propovăduiască ura“.

Țărănismul vrea primatul intereselor țărănești în organizarea Statului român. S'a experimentat și se experimentează încă primatul intereselor burgheze, sau proletare. Dominația burgheză este în unele țări justificată prin însemnătatea și prioritatea intereselor păturii burgheze, în altele, burghezia conduce abuzând de putere, folosind mijloace imorale. În această categorie intră majoritatea țărilor din Europa apuseană și centrală. În Rusia conduce proletariatul care a uzurpat dreptul la conducere al țărănimii. În celelalte țări europene se impune tot mai mult în politica generală punctul de vedere țărănesc, conștiința de clasă a țărănimii afirmându-se tot mai viguros. Între aceste țări un loc de frunte în ocupă România. În ultimul timp idealul politic al țărănimii române s'a concretizat în formula dinamică expresivă: *Statul țărănesc*.

Tineretul român poate găsi satisfăcută — în democrație, naționalism și țărănism — plinătatea aspirațiilor lui. Numai să activeze onest și stăruitor.

Documentarea în politică se face prin cercuri de studii, lectură, conferințe. Totodată să se ia și inițiative prin care să se facă aplicațiunea unor principii — cooperative de tot felul, realizări culturale, opere sociale — să se efectueze modeste lucrări publice. Apoi să se țină șezători la sate și orașe, să se facă operă de propagandă politică prin scris și cuvânt. Nu mai continui aci cu înșirarea programului.

În *centrele universitare* interesul pentru problemele vieții publice este mai viu. Aci tineretul trăește neliniștea vârstei timpurii, începe să aibă înțelegere pentru politică, tot în aceste centre se desfășoară și cele mai importante manifestațiuni ale partidelor politice. În capitalele provinciilor tineretul poate cunoaște direct și personal pe oamenii de seamă politici ai țării, îi poate interoga. Centrele universitare oferă toate posibilitățile formațiunii politice a tineretului.

Țărănismul, naționalismul și democrația, strâns înmănunchiate, cheamă tineretul pe arena largă a vieții publice românești. Răspunsul la această chemare va veni, chiar mai târziu, dar va veni cu siguranță. Tineretul român de pretutindeni va părăsi căile întortochate și neserioase ale patriotarșilor fățarnici pentru a se înrola în rânduri dese și nesfârșite, în marea oaste politică a cărei luptă se dă pentru a cuceri, pe seama celor mulți dela sate și orașe, mai multă libertate, mai mare bunăstare, mai multă omenie și tot mai multă dreptate.

VICTOR JINGA

SUPRAPOPULAREA RURALĂ ȘI CONSECINȚELE EI

Viața e o scurgere neîncetată a unui proces viu. Judecată în componența ei, este un ansamblu de fenomene. Procesul viu al vieții, este rezultatul producerii și cursului acestor fenomene.

Unul dintre fenomenele componente ale procesului vieții este și *fenomenul natural al nașterilor*. El e un proces natural, geneza căruia trebuie căutată și a și fost găsită în *biologie*. Fenomenele din biologie, sunt izvorul causal al fenomenului natalității. În această privință unanimitatea cercetătorilor sunt de acord. Nici nu poate încăpea îndoială asupra acestui lucru, nașterea fiind un proces natural al începutului de viață, izvorul lui nu poate fi altul decât domeniul biologicului, domeniul plin al vieții.

Cadrul în care se observă producerea lui este grupul etnic, poporul. Societatea omenească împărțită în grupuri etnice — considerate fie ca stări de

fapt, fie ca realități eterne — studiul fenomenelor raportate la societate, se studiază în acest cadru național. Fenomenul natalității se observă și el în acelaș cadru. În plus frecvența fenomenului a ajuns a fi considerată ca un atribut al grupului etnic, diferențiindu-l alături de alte trăsături, de alt grup etnic. Indicele vital, potența biologică intră în specificele diferențiale și comparative ale unui popor, față de alt popor.

Cursul fenomenului natalității urmează ca însăși viața, un mers ascendent, staționar și descendent. Durata în timp, a fiecăruia din aceste momente poate fi mai lungă sau mai scurtă. Linia producerii lui este însă aceasta, a trecerii dela minim spre maxim și dela maxim, iar spre minim.

Fenomenul natalității poate fi studiat izolat sau în interdependența lui reciprocă și causală cu alte

fenomene. Poate fi observat în cursul lui fără nici o legătură cu cadrul fenomenelor înconjurătoare și neținând seamă de problemele ce le ridică, sau observând din contră ce fenomene produce în legătură cu alte fenomene și ce anume fenomene, sunt conexe lui. Una e observare abstractă, de urmărirea statistică a cursului unui fenomen, alta e analiză desprinsă din viață, observare amănunțită în complex social.

Noi voim să observăm fenomenul natalității în legătura lui cu fenomenul economic și în special cu forma de organizare economică a agriculturii. Cadrul observării noastre e grupul etnic românesc, și problemele ce le pune procesul producerii lui. Populația ca număr și necesități de viață nu se mai poate încadra formelor de organizare actuală ale societății și în special formele regimului producției agricole țărănești, nu mai corespund gradului de nevoi ale numărului crescând de populație.

Cursul depășirii de către necesități, a formelor de organizare socială, pe care-l trăim în momentul actual istoric, a avut un mers diferit în țările industriale față de cele agricole. Țările industriale, organizate pe baze capitaliste au cunoscut în procesul obiectiv al desfășurării forțelor lor, angrenarea întregului număr de populație pe măsură ce se naște. Nevoile de mâini de lucru pentru mijloacele tot mai numeroase de producție, au fost un plasament sigur pentru surplusul de populație. Necesitățile erau atât de mari încât acolo unde fenomenul natalității nu se găsea în momentul intensității lui ci în una din panțele fie urcare fie de scădere, s'a făcut apel la populația străină. Emigrările, deplasările de grupuri de indivizi spre locurile unde forțele productive erau în dezvoltare, sunt un fapt curent. Ba mai mult, nici aceste deplasări nu ajungeau să acopere nevoile de mână de lucru. Cererea a durat să rămână nesatisfăcută până când, înmulțindu-se și răspândindu-se noile cuceriri ale științei s'a pus capăt mortalității. W. Sombart a stabilit că surplusurile de populație din societatea capitalistă nu provin din mărirea natalității ci din scăderea mortalității și că numai în acest moment nevoile de forțe de muncă umană au putut fi acoperite.

Extensiunea forțelor productive a ajuns la un punct de oprire în timpul nostru. Organizarea economică capitalistă a eliminat din sânul ei milioane de oameni. Natalitatea în intensitatea producerii ei a găsit angrenare în faza de dezvoltare, existăm la o eliminare interioară și la deplasarea obiectivelor spre

cuceriri exterioare. Capitalul dominant în societate, preferă lupta imperialistă și ucizătoare de oameni, schimbării formelor de organizare economică. Intre organizarea economică care ar satisface poporul în integritatea lui și la un standard ridicat și între angajarea unei lupte și speranța unei schimbări foarte puțin probabile, pentru a nu sacrifica nimic din poziția lui de dominare, capitalul preferă calea aceasta a doua. Fascismele, cu mituri naționaliste răsiste sau de altă natură, nu sunt altceva decât angajarea pe acest drum și interesarea prin specularea sentimentelor colective, la această aventură a întregului popor.

Înmulțirea populației țărilor agricole a urmat în plasarea ei, un curs identic cu cel urmat de surplusul populației din țările industriale. O parte lua drumul emigrărilor spre centrele industriale unde dezvoltarea economică cere brațe de muncă. O parte găsea plasament în industria națională, fiecare stat chiar de structură agrară înfiripându-și și o industrie proprie pentru unele nevoi, și pentru care se găsea la îndemână materia primă. Creierea unei burghezii naționale cu ajutorul încurajărilor statului, e pe linia politicii care a creat o sumă de posibilități plasării surplusului de populație. Creșterea productivității agricole este și ea un element care a influențat menținând pe loc populația, prin ridicarea posibilităților de satisfacere a trebuințelor, acolo.

Ca și în țările industriale și în cele agricole, posibilitățile de plasare a populației s'au epuizat. Emigrările nu mai sunt posibile, industriile străine eliminând cu milioanele din proprii lor muncitori. Mai mult, coloniile oferă mână de lucru atât de ieftină încât chiar dacă ar exista deșeu în industrie, mânia de lucru din țările agricole europene sau extraeuropene de un grad mai ridicat de cultură, nu o poate concura. Standardul de viață al muncitorului colonial este atât de scăzut, încât muncitorul cu pretențiuni de viață de un standard mai urcat nu-i poate exista. Industria națională nu oferă, un loc de plasament nici ea. Creiată la adăpostul încurajării statului și cu prime din sursă fiscală, are astăzi un caracter excesiv de parazit. Diferența între prețurile industriale și cele agricole este mult mai accentuată dela declanșarea crizei mondiale, de când prețurile agricole sunt la nivel mondial. Nu poate fi nici vorba deci de creierea unei noi industrii, și ca atare posibilitățile de plasare a populației și în această direcție, lipsesc.

Singura posibilitate pentru a satisface întreaga

massă de populație, rezidă în *mărirea productivității agricole*. Pentru aceasta se cere însă în primul rând transformarea mijloacelor de cultură. Cultura individualistă este improprie unei producțiuni cu un randament urcat. Ea nu poate întrebuința mașinismul. Mașina cere suprafețe mari de cultură și posibilități mari pentru procurarea ei. Nici una din aceste condiții nu este îndeplinită de mica proprietate țărănească parcelară.

Transformările în societate sunt determinate de cursul fenomenelor. Cursul natural al fenomenelor formează *condițiile obiective* ale istoriei și transformărilor. Omul și în special conducătorul politic observând cursul obiectiv al fenomenelor, se pune de acord cu el militând pentru accelerarea procesului de schimbare și îndeplinește, prin difuzarea în straturile de populație a ideilor ce sunt imagini ale realității, *condițiile subiective* de transformare socială. Un proces poate fi desăvârșit obiectiv, dacă oamenii nu sunt convinși de aceasta rămâne fără efect. Organismele politice care sunt expresia păturilor sociale, au menirea să acționeze desăvârșind realizarea acestor condiții. Tineretul politic în deosebi, stă pe linia acestei meniri.

Condițiile obiective dela noi le-am văzut: Un surplus de populație, constituind proletariatul agricol sau fiind pe cale să se proletarizeze. Din 3.900.000 gospodării țărănești 3.300.000 sunt sub 5 Ha. Natalitatea își urmează cursul ei. De aici, dezechilibrul dintre *desvoltarea biologică a familiei și întinderea de pământ* pe care o posedă, se accentuează. Massa aceasta eliminată din organizarea socială și care se mărește cu fiecare nou născut, trebuie integrată, în numele *dreptății sociale*. Dar aceasta cere *luptă și organizare*. Luptă cu cei ce și pierd poziția și organizare a celor ce dau lupta. *Mișcarea țărănească*, care pe linia mișcărilor timpului, se situează în *curentul desvoltării conștiinței de clasă*, trebuie să se bazeze în special pe aceste elemente proletarizate sau pe cale să se proletarizeze. *Situația lor* îi face proprii reformelor vremii, și *psihologia lor* de nemulțumiți îi determină să fie activi și hotărâți. Că sunt susceptibili de integrare într'o organizație politică și că sunt militanți hotărâți pentru ideile cari le cred salvatoare, o dovedește atenția ce li se dă de curentele și organizațiile reacționare. Un motiv în plus ca să luptăm dispensându-i de a fi massă de manevră diversiuilor politice.

ROMAN E. MOLDOVAN

DREAPTA ȘI REVIZIONISMUL

Dreapta noastră (cuziști, gogiști, valahiști, gardiști, cari și-au schimbat firma în „totul pentru țară“), au început peregrinări pe la locurile sfinte ale hitlerismului revanșard. Nu imputăm și nimeni nu poate imputa unui partid politic să aibe legături cu organisme politice, cari au aceeași structură politică, atâta timp cât aceste legături nu sunt periculoase pentru țară. Dar acest peregrinaj al partidelor de dreapta în Germania este nu numai periculos, este și absurd. Este absurd să mergi la Berlin, Nürnberg, München sau mai știu care citadelă a național-socialismului revanșard și distrugător al unui tratat care este consfințirea drepturilor noastre în actualele graniți firești. Este absurd să cauți aliați într'o țară care are azi în fruntea ei un partid, a cărui fulgerătoare ascensiune se datorește tocmai demagogiei formidabile de a arăta în fața unei Germanii dezorientate și proletarizate, tratatul dela Versailles ca principală cauză a acestui marasm economic și social. Cine vrea să afle adevărata orientare a politicii externe a Germaniei național-socialiste să citească

„Mein Kampf“ și va putea observa două lucruri: ura ancestrală față de Francezi și hotărârea de a distruge tratatul dela Versailles. Desigur în situația actuală politica externă a Germaniei a pierdut din agresivitatea primelor începuturi, dar țelurile rămân aceleași, voalate acum, dar scoase în actualitate cu toată brutalitatea caracteristică actualului regim din Germania, atunci când momentul internațional politic va fi oportun.

Dar ni se va obiecta: Germania dorește revizuirea tratatului dela Versailles și e dreptul ei să facă acest lucru pentru că a fost nedreptățită (sau ar spune d-l Cuza, pentru că tratatul dela Versailles a fost făcut de „Zidani“), însă Germania nu are nici o pretenție asupra României. Aici este eroarea profundă sau mai bine zis naivitatea (cel mai mare păcat în politică), monopolizatorilor naționalismului românesc de a crede într'o Germanie care numai poate de dragul României. Ce caută oare Gömbös, premierul Ungariei în Germania? Desigur nu discută cu Hitler planul evacuării în massă a „zidani-

lor" în Palestina", l'ar putea consulta pe d-l Cuza în privința aceasta. Caută o ieșire din izolarea ei firească și împreună cu Polonia condusă de colonelul Beck, contra voinței populare, și Germania lui Hitler constituie un triumvirat al disperajilor și în acelaș timp al amenințătorilor cerului pacific al Europei, care nu și-a revenit încă din marea catastrofă din 1914.

Un lucru interesant s'a petrecut zilele trecute în capitala Ungariei care desvălue o unitate de vederi (și interese desigur ale Capitalismului pe care-l apără) între organisme de dreapta din diverse țări. A fost o manifestație sgomotoasă a unui grup de deputați francezi de dreapta în favoarea revizuirii tratatului dela Versailles și pentru restaurarea Ungariei Milenare.

Este un lucru întristător și explicabil însă, că o parte din deputații de dreapta sub conducerea deputatului Vallat au ținut isvorul Ungariei revizioniste. Este explicabil că dreapta este revizionistă pentru că ea reprezintă citadela capitalului hrăpăreț și exploator convertit de plan internațional în imperialism, care la rândul ei poate fi un motiv numai de agitație, o mare diversiune, un somnifer al justelor revendicări sociale.

Astfel este explicabilă hora angrenată de maștrii revizionismului diversionist, cari sunt în acelaș timp și reprezentanții capitalismului convertit. Polonia nu ar avea de ce să fie revizionistă, însă este condusă de o minoritate de dreapta, care este în contradicție cu dorința țării de a păstra legături trainice cu România și Mica înțelegere eșind din hora unde nu-și are locul și unde a fost tărățită de colo-

nelul Beck. Ungurii știu că revizionismul este o poveste, însă îl agită nu pentru că cred în el ci pentru că este în interesul clasei mari, privilegiate pe a cărei zeci de mii de hectare își trăește viața de iobag medieval țăranul de pe pustă, adormit cu somniferul reînvierii Ungariei milenare, în loc să-i amelioreze condițiile de viață inumane. În Germania, cu milioane de șomeri, revizionismul este ca și rasișmul eterna transmutare a neajunsurilor sociale pe alt plan. Și pentru că Capitalismul este logic iată și dreapta franceză cântând pe aria Ungariei milenare. Iată deci un brău al dreptei internaționale revizioniste.

Dacă dreapta franceză în lipsa unor soluții economice caută revizuirea tratatului dela Versailles și poate socoate o diversiune capabilă să adoarmă revendicările de natură socială, bine.

Dreapta noastră însă nu credem că poate fi revizionistă căci țara noastră e întregită prin tratatul dela Versailles, care a consfințit dreptul de autodeterminare al provinciilor unite.

Dar atunci ce caută la Nürnberg, München și alte locuri sfinte ale nazismului revanșard și distrugător al tratatului dela Versailles?

Visuri de imperialism nu nutrim, menirea generațiilor cari se vor succeda va trebui să fie păstrată intactă a ceace avem.

Dreapta noastră este în fața unei dileme: sau este naivă crezând într'o Germanie care se topește văzând cu ochii de dragul d-lui Cuza, Goga, etc., sau este posedată de patima imitației eroilor lui Căraș și s'a gândit de ce nu am avea și noi imperialiștii noștri.

IULIU GHETIE

POLITICA MUNCITOREASCĂ ȘI ȚĂRĂNIMEA

„In lupta ei de desrobire, țărnimea poate încheia alianțe cu aceste categorii așa de apropiate de soarta sa proprie — funcționari, — meseriași, mici comercianți. Bineînțeles, nici un interes contrariu nu o împartează nici de luptele muncitorimii din alianța căreia nu are decât de câștigat în lupta anticapitalistă”.

Mihai D. Ralea.

O mișcare politică nu poate exista decât dacă se sprijină pe o masă, pe o pătură constantă. Și această constantă unitate în atitudine isvorește din felul de viața pe care-l duce respectiva categorie socială. Dar felul de viață la rândul lui este determinat

de substratul economic social și cultural. Din acest stil de viață, dictat de structura economică și socială se profilează și directiva revendicărilor, pe care le poate avea la un moment dat în luptele politice și sociale. Determinantele mai sus amintite, împreună cu fructul lor: *revendicările firești*, îi trasează și liniile de mișcare politică, liniile de legătură sau adversitate cu celelalte categorii sociale. Sau mai pe scurt: liniile revendicărilor, întâlnirea sau depărtarea lor aduc întâlnirea sau depărtarea păturilor sociale respective. Și această problemă este importantă, fiindcă transformările sociale adânci revoluționare niciodată n'au fost realizate de o singură categorie

socială ci cu concursul celorlalte. Așa a fost revoluția franceză, așa a fost cea rusă etc. Dar chiar dacă schimbarea a fost impusă de o singură clasă, ulterior au consimțit, s'au atașat și alte clase. Căci o schimbare de structură are repercursiuni asupra întregului corp social.

Problema raporturilor între țărănime și muncitorime este firească. Țărănismul, mișcare politică, vrea o schimbare. Cum o știm. Ce va face muncitorimea? Ce atitudine ia și trebuie să ia? S'au: care-i directiva revendicărilor ei și care-i a țărănimii? Se apropie sau se depărtează?

* * *

La cursurile pentru finerețel partidului naț.-țărănesc dela Câmpulung a conferențiat distinsul fruntaș al finerețelului d. P. P. Suci, despre „politica muncitorească”. A fost bine venită această conferință care să precizeze raporturile între muncitorime și țărănime. De sigur problema e vastă și cu multe fețe. Și ca orice problemă complexă este bogată în sugestiile pe cari fi-le însuflă și'n perspectivele pe care le deschide. Ne permitem să examinăm aceeași problemă în rândurile de mai jos plecând de la conferința d-lui Suci. De sigur toate considerațiile de mai jos vor porni dintr'o tendință de largă obiectivitate și pedeașupra considerațiilor personale. *Ne interesează problema ca atare, iar conferința ca punct de plecare.*

* * *

Toată arhitectonica și argumentarea conferințarului a avut o concluzie sigură: *necesitatea și datoria muncitorimii de a se integra în mișcarea țărănismului și de a milita pentru statul țărănesc ca unică și serioasa orientare actuală a ei.*

Jaloanele de argumentare au fost puține, dar bine conturate. Le amintim în ordinea crescândă a importanței lor.

a) *Tendința muncitorimii de a reveni la sat.* Se știe cel mai mare procent de muncitori în diferitele fabrici îl dau sătenii, cari din diferitele motive — mai ales mizeria — părăsesc ogoarele. Ei în metropolele industriale nu se simt bine și trăesc mereu cu nostalgia „vieții dela țară”. Prin urmare afinitatea psihologică, punțile de legătură sufletească între muncitori și țărani mai există în această tendință nostalgică a a muncitorului după satul lui de plecare unde răsună doina” și se „șes idile.”

Dar argumentul nu-i adevărat, în primul rând.

Se știe capilaritatea socială, procesul de împropătare și primenire socială, se produce de la sat la oraș, dela clasă de jos la clasă de sus. Deci dela sat la oraș niciodată mișcarea socială n'ate o direcție inversă: oraș=sat. Elementele decadente, pierdute ale orașului nu se întorc la sat, ei se înecă, dispar în valurile metropolei, unde nu te cunoaște nimeni, nu există un control social sever. Elementele viguroase de asemenea nu privesc înapoi ci tot înainte, în tendința lor de asigurare și integrare materială și socială.

Și pe urmă dacă tânjesc după sat, de ce nu se întorc înapoi totuși? Căci nu se întorc decât foarte puțini. Răspunsul este simplu: *nu mai pot.* Imposibilitatea economică le stă în cale: nu mai pot înjgheba o gospodărie și nu le mai convine stăndardul de viață pe care-l oferă statul. O simt și o trăesc profund. Prin urmare, odată integrat în masa muncitorească trebuie să meargă înainte cu grupa nouă din care face parte. Or, noua grupă socială în care a pășit este în cea mai mare parte, lipsită de nostalgiile noului element. Sunt elemente complet integrate în viața orașului, prin stil de viață, prin aspirații și prin interesele clasei lor. Regretele după sat sunt palide la majoritatea muncitorilor.

Și ceea ce-i mai important e faptul că *atitudinile politice, luptele sociale, fronturi comune nu-s determinate de sentimente inconsistente — regrete — nostalgii — ci de nevoi, de interese strangulante, apte să declanșeze ieșiri în stradă sau rezistențe pasive pentru respectul și impunerea revendicărilor lor.* Deci orientarea politică a unei clase sociale este o *problemă de revendicări.* Cari sunt directivele acestor revendicări ale muncitorimii vom vedea.

b) *Noua orientare a muncitorimii mondiale.* Este alt factor argument care trebuie să ducă la integrarea muncitorimii în mișcarea țărănistă. Intr'adevăr se susține că astăzi capitalismul, industrialismul a luat altă turnură: din internațional, mondial a devenit național.

Fiecare țară institue regimul vamal ca'n umbra lui să crească o industrie națională. Căci se spune: o țară nu poate fi independentă politiceste, dacă nu-i independentă economiceste. Or, azi fiecare țară agricolă finde să-și creeze. o industrie proprie și fiecare țară industrială își creiază agricultura ei: *Este noul tip de economie modernă, numită autarhie.* Și această tendințe spre autarhie este destul de vădită în toate țările începând cu Germania care-și creiază agricultura ei și sfârșind cu România care-și înfripeză industria ei:

Prin urmare cursul fenomenului economic s'a schimbat, a luat altă direcție; ca atare se impune ca și fenomenul politic să-și schimbe cursul și să se adapteze nouilor situații: în cazul nostru muncitorimea să nu mai lupte pe plan internațional, ci pe plan național; iar isbânda pe acest ultim plan nu va fi sigură decât dacă se aliază cu țărănimea, se încorporează în mișcarea ei și luptă în câmpul în care luptă ea.

De sigur alianța muncitorimii cu țărănimea o dorim realizată. Dar pe ce baze?

Așa cum este pusă în rândurile de mai sus pare adevărat. Dar problema are și alte aspecte, cari vor face să tragem și alte concluzii referitor la bazele alianței.

Căci se pun următoarele întrebări: a) înainte muncitorimea era organizată, fiindcă și capitalismul era internaționalizat sau alte motive a unit-o? b) Intrucât s'a schimbat caracterul capitalismului prin faptul că a îmbrăcat haină și scut-vamă național?

Credem că alte motive a solidarizat-o. Mai întâi capitalism înseamnă viață economică sub imperiul libertății sau lipsa oricărei norme decât aceia a cererii și ofertei. Consecința este dominarea și înbogățirea unora, mai întreprizi, mai practici, mai duri și poate uneori mai imorali. Exploatarea nu naște decât în climatul libertății economice. Egalitatea de asemenea este o noțiune caracteristică regimului capitalist, dar la fel de stoarsă de orice conținut, — căci este numai în teorie — în fond stăpânește cea mai evidentă inegalitate, inerentă inegalității economice și consfințită de întreg eșafodajul juridic. Democrația actuală, ca expresie corespunzătoare în domeniul politic al acestei egalități iluzorii este la fel o formulă goală lipsită de o realitate. (De aci discuția actuală pe tema democrației formale — cea de o zi — și democrației economice — cea care trebuie să vină — și care să fie fondul substratul de azi. Sunt tendințele de renovare ale democrației în sensul înțării nu al ștergerii ei).

Societatea umană care a trăit și trăește în regimul acesta de „libertate” și „egalitate” fatal a ajuns la diferențiere: unii au acumulat mijloace de producție și averi, iar alții doar cu munca. Primii au subordonat pe ultimii. Așa este în toate întreprinderile industriale de ieri și de azi. Muncitorimea în fața acestei situații nedrepte s'a organizat, s'a unit. Iată deci ce a unit-o.

Muncitorimea știe că munca-i colectivă, dar distribuția-i individuală, vrea ca aceasta să fie mai

dreaptă. Ea vrea socializarea producției, dar și a distribuției. Azi proprietatea privată trebuie să fie redusă la justul ei rol funcțiune socială. Dacă azi nu mai contribuie la binele grupului social, trebuie adaptată. Iată ce probleme agită masa muncitorească și ce revendică.

Mai departe: pentru muncitorime statul actual — burghez — este un instrument în mâinile clasei conducătoare. Toate partidele cari s'au perindat la cârma statului, sunt forțe capitaliste sau aliații ei. (Mai cu seamă în consiile de administrație). Pentru ea statul trebuie să fie în mâna celor mulți și cari muncesc. Uite, ce-i preocupă, cum văd problemele. Aceasta-i situația și nu fac judecăți de apreciere.

Muncitorii din marile întreprinderi stau față în față cu patronii, cu capitaliștii. Li văd și-i simt fie direct, fie indirect prin măsurile pe care le iau. Exploatarea și situația inferioară o simt mereu, fapt care le dă conștiința de clasă cât se poate de accentuată. Iată ce-i solidarizează și ce-i fac să tragă altă concluzie din situația lor: că singur lupta de clasă le poate ameliora situația. Căci și adversarii lor sunt constituiți în clasă și acționează cu multă solidaritate pe aceiaș cale. Iată prin urmare cimentul solidarității născut din felul lor de viață — determinat de economic și social — și de gama revendicărilor ei. Subliniez toate s'au petrecut înainte de a se pune problema internaționalizării muncitorilor și a capitalismului.

Capitalismul este o formă social-economică cu tendințe internaționale, peste hotare naționale. În materie industrială aprovizionarea cu materii prime se face de unde se găsesc mai ieftine. Desfacerea de asemenea tinde să fie mondială. Ford își desfășoară produsele sale peste mări și țări. (Acum își face o fabrică în România). Este firesc să fie așa: cu cât este mai mare consumarea, cu atât este mai mare și profitul. Capitalismul financiar-bancar — la fel. Francezii după războiu și-au plasat capitalurile în Germania, cu toată deosebirea și „dușmănia seculară”. Aproape toate întreprinderile petrolifere, deloc noi sunt cu capital străin, chiar și din America de Sud. Muncitorimea este împotriva capitalismului și sub forma nouă: mondială. Erau împotriva lui și înainte de a lua proporțiile pe care le-a luat. Căci și sub haina nouă el poartă toate caracterele dinainte — de care am amintit și care au solidarizat muncitorimea. Muncitorimea este ostilă capitalismului imperialist, ca și celui îmbrăcat în haina națională. Și aceasta fiindcă amândouă sunt unite cu exploa-

tarea — și împotriva exploatării luptă pe orice cale. Un șarpe mai lung sau mai scurt este tot șarpe, la fel de periculos. În momentul când a trecut granița n'a devenit mai periculos decât în sensul că mușcă pe mai mulți.

Dar mai mult: prin faptul internaționalizării se dovedește că avea și anumite avantajii pt. massa consumatorilor: scădeau prețurile de desfacere, se ieftineau mărfurile. În concurență cu o întreprindere națională, cea venită dinafară era mai puternică, mai bine organizată, cu prețuri de cost mai mici, deci și cele de desfacere puteau scădea. În jocurile concurenței libere era numai de câștigat, în special massa muncitoare și cea țărănească.

* * *

În momentul când s'au rupt firele internaționale ale capitalismului situația s'a agravat. Caracterul de exploatare și ca un corolar sigur sărăcia masselor largi — s'a accentuat.

Și aci începe povestea autarhiei. Și cu această răspundem la a doua întrebare pusă la început: dacă s'a schimbat sau nu caracterul capitalismului prin faptul că și-a luat haina națională.

Mai întâiu autarhia este operă capitalistă. Burghezia — bruma pe care-o avem — și capitaliștii noștri erau geloși de strălucirea capitalismului străin. Și ei doriau aceiaș măreție, cel puțin în țara lor. Cel mai cuminte lucru pe care-l puteau face era să scoată pe capitaliștii străini sau să le taie accesul în țara noastră și să le rămână ca o moșie a lor. Pe calea aspră a concurenței libere nu puteau, fiindcă produsele lor erau inferioare din toate punctele de vedere. Mijlocul cel mai bun a fost prin ajutorul statului care a ridicat vămi și taxe pe tot ce vine din străinătate. În felul acesta articolele din afară pătrundeau greu, iar în interior jefuiau ca'n codru. (Litrul de benzină la noi e 9 lei, iar în Bulgaria 1.50 lei). La fel cu toate articolele. Ultima măsură în sensul autarhiei a fost în problema devizelor: nu se mai dau bani pt. cece se aduce din străinătate. Capitaliștii au cerut acest lucru statului — politicienilor — iar aceștia la umbra acordării de devize pt. unele articole făceau milioane (scandalul cu devizele dela banca naț.) drept răsplată.

În felul acesta viața s'a scumpit și se scumpește mereu. Autarhia este una din cauzele ei.

*

^ Ei bine, haina nouă a sistemului economic
└ burgez n'a schimbat nimic din structura sa intimă.

Exploatarea tot așa decurge, cu singura deosebire că-i limitată la o țară. Capitalismul prin faptul că culoarea, n'a împrumutat caractere proprii sau mai bine zis nu și-a schimbat năravul. Este la fel în toate țările, deși n'are multe fire de comunicație. Ce motive noi sunt ca politica muncitorească să se schimbe? De sigur e bine ca muncitorimea să se încadreze în rândurile țărănimii sau viceversa, dar nu din motivul că s'a naționalizat industrialismul, ci pe bază de revendicări. Acestea decid. Sunt motive comune? Și cari sunt? Vom vedea.

* * *

În plus: autarhia tuturor țărilor nu-i posibilă decât în teorie. În practica depinde de multe condiții. Nu se poate trăi dacă toate legăturile internaționale sunt făiate. Fiecare țară prin ea însăși este o iluzie. Legăturile există cu toate piedicile pe care le pune statul — vămi etc. — toate pe spatele maselor consumătoare, ca majoritare. La un examen riguros s'ar vedea că toate duc la concluzii mai puțin riguroase în privința autarhiei.

Căci, autarhia se face când este posibilă, când dispune de toate materiile prime — industriale și agricole. În cazul contrar, când pe cale firească nu-i posibilă, tot la schimb se recurge. O țară industrială fără pământ fertil pt. cereale — ex. Anglia — trebuie să importe — altfel se condamnă la foame.

Și'n legătură cu ipoteza a doua, adică necesitatea dependenței sau complectării economice — este interesant de amintit cum se face și ce s'a făcut. În Europa închizându-se căile, — odată cu apariția statelor naționale — ochii marilor țări s'au îndreptat spre țările sau pământurile de peste oceane Africa=Asia=Americile=Australia. Peste acestea s'a extins stăpânirea politică a acestor țări imperialiste — Anglia=Franța — și le-a încorporat sub forme de dominiouri, colonii, protectorate, zone de influență etc. tot atâtea etichete cari ascundeau subjugarea sau complectarea economică.

Ori cum ar fi autarhi nu pot fi aceste forme de dependență economică, fiindcă-s periclitare în tot momentul cu desfacerea lor, prin faptul că țările subordonate tind la independența — China — Gandhi.

În cazul că autarhia nu poate lua ființă dar nici complectare economică pe calea protectoratelor — coloniilor — pământul fiind împărțit — problema devine foarte grea. În astfel de stadiu se află acum în Europa, Italia, țară săracă nu poate face nimic în direcția autarhiei și de aceea vrea colonii — ca

Abisinia — țară bogată. Iar aceasta dorește independența și conflictul este gata. Pretexte se găsesc destule; cele mai stupide pot declanșa un război. Japonia la fel vrea China, iar Germania Ucraina etc.

Toate dovedesc, că noul tip de economie nu-
mit autarhie este posibil pe o scară redusă și sortit
să rămână așa din cauza impedimentelor naturale:
fiecare dispune de anumite materii prime. Econo-
mia popoarelor își trasează drumul normal spre
interdependență și complectare reciprocă, nu spre
autarhie. Cele de mai sus confirmă această concu-
zie cu prisosință.

Ca ultimul pe planul întâi stă problema confe-

deratei dunărene. Recent de tot a fost pusă cu multă
tărie de dl Iuliu Maniu. Se conchide că țările du-
nărene nu pot forma autarhii, ci numai împreună
pot forma o unitate economică. S'ar putea spune că
autarhia-i o diversiune în plus a clasei burgheze.

Revenind la problema noastră: pentru munci-
torime problema rămâne aceeași: fie forma autarhică,
fie forma imperialistă a capitalismului, caracterul
nu și-l schimbă. Revendicările pentru care luptă
rămân aceleași. Căci orientarea politică este în prima
linie o problemă de revendicări. Deci a fost fals pusă
preblema. Cari sunt revendicările muncitorimii și cari
sunt ale țărănimii? Se depărtează sau se apropie?

(Va urma).

ION OANCEA-URSU

EPOCA NOUĂ A REMUNERĂRII MUNCII.

Printre relele sistemului economic individualist-
capitalist a fost și exploatarea nedreaptă a părții
umane în procesul de producție. Odată cu substitu-
irea acestui sistem, una din problemele sociale ce
trebuie să primească o rezolvare este aceea a remu-
nerării muncii, remunerarea dreaptă a acesteia fiind
una din condițiile pentru realizarea idealului social
ce și-l impune noua alcătuire a ordinii economice.

Privind trecutul remunerării muncii, observăm
că firul evoluției trece dela sclăvia antichității, prin
servajul feudalismului, la salariatul capitalist, iar de
aici, cu schimbarea sistemului de producție, tendința
e spre o formă de colaborare în muncă, de muncă
asociată, cu excluderea oricărei exploatări.

În epoca sclăviei, problema remunerării muncii
nu se pune, sclavii fiind simple instrumente de
muncă și achiziție pentru stăpân. Remunerarea
muncii liberilor și răsplătirea stăpânilor în caz de
împrumut de sclavi nu constituia o problemă, ci era
o chestiune simplă de drept civil.

Epoca servajului se apropie de sclăvie prin
nedreptate și abuz, venitul muncii fiind în întregime
a proprietarului.

Salariatul capitalist presupune o muncă volun-
tară pentru altul, salariul fiind remunerarea acesteia.
Nu e o stare de sclăvie propriu-zisă, dar prin osti-
litatea dintre capital și muncă și urmarea acesteia:
antagonismul dintre patron și muncitor, exclude orice
armonie și colaborare între ei, interesele lor fiind
adverse, patronul urmărind beneficiu cât mai mare,
deci salariu cât mai mic, iar muncitorul salariu cât
mai mare cu muncă puțină.

În sistemul capitalist s'au creat legi și teorii
pentru salariu, în funcție de legile și teoriile econo-
mice, cari asigurau și perpetuau exploatarea muncii.
Muncitorimea a răspuns legilor opritoare prin or-
ganizare și luptă pentru remunerarea dreaptă a mun-
cii, îmbunătățirea condițiilor de muncă, reducerea
timpului de muncă și participarea la conducerea in-
treprinderii. Prin organizare muncitorimea caută să
se scape din jugul capitalului și să discute pe picior
de egalitate cu reprezentanții acestuia.

În lupta ei, muncitorimea a fost animată de
ideologia socialistă, care exprima dorințele ei de
mai bine.

În ideologie s'a schimbat însă și baza remunere-
rării muncii. Înainte de socialiști, problema remunere-
rării muncii a fost considerată ca o problemă de
valoare, munca fiind cumpărată ca marfă, avea
drept la o contravaloare, fără privire la rezultatul ei.
Gânditorii socialiști au susținut că munca e mai
mult decât marfă, ea e generatoare de valoare și ca
urmare muncitorul are drept la rezultatul muncii lui;
asfel problema remunerării muncii devine problemă
de repartiziție, iar munca fiind de importanță socială,
contractul de muncă primește un caracter social. Cu
aceasta începe lupta împotriva sistemului economic
individualist.

În sistemul economic individualist e conflictul
între capital și muncă, între salariu și profit, salariul
întrând în elementele prețului de cost și prin aceasta
influențând asupra profitului, remarcat deja de Ri-
cardo prin „tot ceea ce ridică salariul, reduce pro-
fitul“. Acest conflict și cercul vijos al producției

capitaliste, în goana după beneficiu, în urma dependenței între prețul de cost, prețul vieții și salariu, a dus la falimentul sistemului amintit.

Explicarea conflictului dintre capital și muncă îl găsim în structura economică a societății capitaliste. Acest conflict a fost agravat prin reacțiunea muncitorimii și alături de acesta prin schimbarea condițiilor tehnice, cari în loc să aducă pace între părțile adverse, au adâncit prăpastia, măbind disproporția între venitul capitalului și venitul muncii, prin reducerea părții umane în procesul de producție și ca urmare prin ridicarea lentă a veniturii muncii, față de ridicarea vertijinoasă a veniturilor capitaliste. Înlăturarea conflictului între capital și muncă se îndeplinește numai prin schimbarea sistemului de producție, prin schimbarea, în consecință, a raporturilor de muncă între oameni.

* * *

Salariul — „ceea ce un om muncind pentru altul, primește în schimbul muncii sale“* — trebuie să fie just și îndestulitor în ce privește quantumul pentru a acoperi minimumul de existență. În legătură cu aceste cerințe s'au dezvoltat teoriile justului salariu și ale minimumului de salariu.

Just e salariul care „cuprinde exact valoarea muncii pe care o reprezintă și sacrificiile la cari muncitorul consimte“ (Albert Muller), iar îndestulitor e atunci când nu se limitează la întreținerea vieții, ci dă posibilitatea susținerii familiei și satisfacerii nevoilor prezente și viitoare, atât de ordin material cât și de ordin cultural.

Aceste cerințe au fost imposibile de realizat în sistemul capitalist, în care mobilul ori cărei activități e beneficiul, salariul intrând în elementele prețului de cost, iar beneficiul fiind diferența între acesta și prețul de vânzare, orice ridicare de salariu e în dauna beneficiului, deci contrară amintitului sistem.

Cum în economie sistemului liberal-individualist i-se substituie sistemul de economie dirijată, având însă diferite sectoare de activitate economică etafistă, cooperatistă, individualistă, remunerarea muncii prezintă aspecte diferite după cele trei feluri de activități: aceste aspecte voi încerca să le arăt ținând bine înțeles seama de tendința dominantă a economiei planificate de a impune tuturor sectoarelor respectul interesului general și în problema salariului de a înfăptui cooperarea între capital și muncă.

* L. Bertrand: La rémunération de travail Bruxelles, 1930, p. 20.

În ce privește remunerarea muncii, ca o sinteză între regimul capitalist cu sistemul salariatului=exploatare și regimul socialist cu dreptul muncitorului la produsul integral al muncii, găsim regimul cooperatist cu salariatul=colaborare.

Cooperatismul, dezvoltat alături de capitalism a luat o poziție de adversitate față de acesta prin lupta contra scumpetei, a câștigului capitalist și a intermediarilor exploatare ai consumatorilor. Cu privire la problema ce ne preocupă, cooperatismul aduce forme noi, considerate de Ch. Gide ca un mijloc de abolire a salariatului capitalist. Formele noi sunt asigurate prin modificarea sistemului de producție, în cooperatie existând alături de proprietatea individuală și o formă de proprietate colectivă, care face să înceteze exploatarea muncitorimii.

Înlăturând formele de inițiativă patronală de a asocia pe muncitori prin participarea la beneficii și acționarului uvrier, cum și cooperatia afiliată capitalismului, cooperatismul rezolvă conflictul între muncitor și patron, locul muncitorului luându-l cooperativa, care nu urmărește alt scop decât satisfacerea intereselor economice ale asociațiilor.

L. Bertrand* face următoarea comparație între salariatul capitalist și salariatul asociat între „exploatare și „colaborare:

1. Salariu impus de sindicat.

2. Muncitorul lucrează în beneficiul patronului.

3. Patronul conduce singur afacerea sa. Nu are de dat socoteală salariiștilor săi. El le refuză dreptul de cunoaștere al mersului întreprinderii.

4. Patronul caută înainte de toate profitul, beneficiul.

1. Acelaș lucru.

2. Beneficiul aici revine cooperativilor consumatori, deci chiar salariatului cooperatist, ceea ce constituie un prim avantaj pentru acesta.

3. Consiliul de administrație al cooperativei e compus din membri designați de cooperativilor și din delegații personalului, care exercită astfel un drept de control al mersului societății.

4. Cooperativa nu caută nici profit, nici beneficiu, scopul său e distribuirea produselor cu prețul de cost. Preț de care profită salariații cooperativei.

* op. cit pag. 170.

5. Patronul e singur stăpân al afacerii sale, muncitorii lui sunt simpli salariați.

5. În societatea cooperativă salariatul e în același timp asociat, el își are de spus cuvântul în întreprindere.

În cooperatie repartiția veniturilor e justă, făcându-se în raport cu munca depusă.

Cooperatia e o formă de emancipare economică a muncitorimii, ea înlăturând exploatarea nu numai în ce privește procesul de producție, ci și în ce privește calitatea acestora de consumatori, prin cooperative de consum, apoi de credit.

Cooperatia mai are încă marele avantaj că satisface imperativului economiei noi, permițând organizarea producției în raport cu consumația, înlăturând anarhia economică și înlesnind evoluția spre forme mai perfecte de servire a interesului general.

În ce privește remunerarea muncii în sectorul de activitate economică etatistă, muncitorimea nu poate fi decât just remunerată dat fiind scopul ce-l urmărește politica de etafizare, de a îmbunătăți condițiile de existență a populației. Reducând prețul produselor pentru a atinge scopul amintit, sigur că nu va urmări realizare de beneficii prin scăderea salariilor, care ar fi contrar scopului — din contră raportul dintre salarii și prețul vieții va fi astfel menținut, ca să asigure bună starea. Statul nu urmărește beneficiu, dar va urmări producția abundentă, care spre deosebire de regimul capitalist, va fi o bogăție colectivă sau națională.

În sectorul individualist remunerația justă a muncii se poate asigura numai prin intervenția Statului, pentru a împiedeca abuzul.

Intervenția Statului nu are justificarea unei acțiuni caritabile, ci interesul superior de bună stare a

elementelor creatoare de bogății, pentru ași putea îndeplini rolul ce-l au în societate.

Ațiunea Statului trebuie să se exercite în mod necesar în ce privește repartiția veniturilor. Legiuirile în acest sens sunt dovada îndrumării spre o nouă epocă a remunerării muncii, adevărata schimbare provine însă din modificarea structurii economice, ca înlocuirea sistemului capitalist.

În toate trei sectoarele poate fi utilizat modul de salarizare „fiecăruia după efort“, care satisface și principiul egalității „la muncă egală revenind salariu egal“; poate fi deasemenea utilizat ori care sistem științific favorabil creerii abundente de bogății colective, cu condiția ca venitul muncii să crească proporțional cu produsul ei.

* * *

În urma organizării muncitorimii, a sindicalizării ei, în piața muncii, legea cererii și ofertei cum și consecința ei, legea salariilor, formulată de F. Lassale, și-au pierdut valoarea absolută. Abolirea lor totală e prin economia dirijată și noua organizație a Statului cu noua politică economică și socială conformă noii stări de lucruri, cu scopul îmbunătățirii situației muncitorimii prin remunerarea dreaptă și îndestulitoare a muncii. Intervenției Statului pentru înfăptuirea acesteia, cum și pentru reglementarea producției și a prețurilor, îi revine rolul asigurării prosperității generale.

Prin schimbările amintite mai sus indicele de scumpete nu va mai fi dublul sau triplul indicelui de câștig, raportul dintre salariu și prețul vieții se va nivela, asigurând mai bune condiții de existență, deci și posibilitatea dezvoltării culturale, păturilor muncitoare și prin aceasta evoluția ascendentă a națiunii.

ADRIAN MIHALCA.

CREDITUL ÎN ECONOMIA DIRIJATĂ

Structura economică a unei societăți are o covârșitoare influență asupra tuturor celorlalte forme sociale din acea societate. De felul cum este organizată aceasta, de faptul cum este ea ordonată sau desordonată depinde însăși organizarea sau desorganizarea întregii societăți. Influența factorului economic asupra întregului sistem de organizare socială, este astăzi o axiomă pentru oamenii de bună credință. La rândul său factorul politic prin politica economică a statului, poate modifica însăși structura eco-

nomică, însăși felul de producție a unei societăți.

Această structură poate fi modificată, poate fi oprită în dezvoltarea ei de către acei cari temporar dețin puterea politică aceștia pot modifica întregă structura unei societăți în conformitate cu interesele clasei care momentan deține puterea politică. *Nicideodată însă această modificare structurală nu s'a putut face fără ca să aducă și mari convulsii sociale, fără ca să antreneze crizei economice cu caracter local, care apoi s'au întins din ce în ce mai*

mult. Prin distrugerea unui sistem de producție se distruge și clasa socială care execută această producție. Aceasta înseamnă transformarea unei clase producătoare în clasă consumătoare, din clasă care activa în clasă care va consuma numai din totalul producției naționale. Dar o clasă consumă în măsura în care produce. Neproducând e de sine înțeles consumația va scădea la minimum, ceea ce înseamnă supraproducție, prăbușirea prețurilor și criză.

Vedem deci cum o clasă dominantă, prin politica economică pe care o dă unui stat poate schimba întreagă structura economică a unei societăți, proletarizând o clasă și dând naștere prin această la conșulviuni sociale.

Instrumentul miraculos prin care se efectuează aceste transformări în interesul clasei dominante este fără îndoială: *Creditul*.

Instituția creditului, politica de credit a unui stat a fost în totdeauna un puternic instrument de exploatare în mâna clasei conducătoare, un minunat mijloc de a-și servi interesele lor particulare și nu ale marelui masse și deci nu ale statului.

Importanța creditului în viața economică este indiscutabilă. Este imposibil de conceput economia capitalistă fără această instituție de credit.

Întreaga producția mondială s'ar prăbuși, întreg procesul de circulație care acoperă întreg globul ar fi o imposibilitate. Vedem deci cum întreaga viață economică mondială și a unei țări depinde de felul de organizare al creditului. Este imposibil de conceput o economie mondială ca cea de azi fără de credit, și este imposibil de conceput o emisiune de monedă garantată de aur când știut este că aurul să găsește în foarte mică cantitate în raport cu cantitate de monedă de care are nevoie un stat.

În Statele-Unite circulația monetară este de 1.000 miliarde de dolari, iar emisiunea lui F. R. B. se ridică la suma minimă de 30 miliarde. Ceea ce înseamnă că în America creditul are o importanță extraordinară. Viața economică în America nici nu ar putea fi concepută fără credit. Situația este identică pentru orice economie capitalistă.

Să examinăm acum care este rolul creditului în economia capitalistă și felul cum această a fost organizat.

Marea producție capitalistă nici nu ar putea fi concepută fără existența creditului. Să privim numai importanța creditului în industrie. Nimic nu s'ar putea produce în această branșă fără acordarea de credit din partea marilor bănci. Este aceasta un lucru ad-

mis de toată lumea. Pentru ca să produci ai nevoie de credit. Pentru ca să transporti ai nevoie de credit. Pentru ca să consumi ai nevoie de credit. *Iată cum întreagă viața economică, și cu această întreagă viața unei colectivități sub toate aspectele depinde de acordarea sau neacordarea de credit.* Această acordare sau neacordare se face întotdeauna în conformitate cu interesele clasei conducătoare. Acord credit clasei țărănești sau nu-i acord de loc. Ii acord cu un procent mai mare sau cu unul mai mic, după cum interesele mele de clasă conducătoare și deci exploatare, îmi dictează de a o spijini sau de a distruge această clasă, după cum această clasă este sau un adversară mică. *Nicidecum în societatea capitalistă politica creditului nu a fost determinată de importanța economică a unei clase în înproducția socială de importanța economică a unei instituții în viața societăților, ci această politică a fost determinată de interesele de exploatare ale unei minorității.*

* * *

Dar nu numai atât. Clasa capitalistă care avea ca principiul fundamental libertatea concurenței, s'a servit de credit nu numai de a distruge o clasă majoritară care are interese potrivnice intereselor sale de clasă minoritară, ci s'au mai servit de acest instrument pentru a înlătura anumite întreprinderi cari fac parte din aceeași clasă pentru a înlătura însăși concurența, principiul fundamental cu care au apărut. Când o întreprindere devenea concurentă instituțiilor proprii, prin neacordare de credit, aceasta era distrusă, muncitorii erau concediați, care fapt aducând după sine o scădere a consumației prăbușea prețurile și așa se antrenau crizele economice. Capitalurile investite în această întreprindere și amenajările făcute, rămâneau capital mort pentru economia națională.

Toate acestea fiindcă erau amenințate interesele clasei care deținea și orienta politica creditului.

* * *

Putem privi însă și un alt aspect al exploatarei unei clase cu ajutorul creditului.

Creditul poate fi de mai multe feluri: agricol, comercial, industrial.

Procentul care se ia după un capital împrumutat depinde de *rentabilitatea* pe care o prezintă întreprinderea. Știut este că cea mai mică și mai nesigură rentabilitate o prezintă o întreprindere agricolă și că comerțul și industria prezintă o rentabilitate cu

mult mai mare. Natural ar fi fost ca politica noastră de credit să țină seamă de acest fapt și să acorde agriculturii credit mai effin, să organizeze un puternic credit agricol.

Cum însă interesele burgheziei românești erau în contradicție cu interesele clasei majoritare n'au organizat un credit agricol, și ceva mai mult creditul acordat i l'au acordat cu un procent mai mare ca industriei și comerțului unde rentabilitatea este dublă și triplă.

Dar clasa noastră capitalistă nu s'a mulțumit numai cu atât. A făcut sub presiunea revoluției „marea reformă agrară”. Și aceasta nu a fost în realitate decât o mare sursă de câștig pentru ei fiindcă i s'au creat țaranului trebuințe cari se cereau satisfăcute. Țaranul trebuia să producă. Pentru aceasta avea nevoie de capital, deci de credit. Creditul era însă în mâna clasei capitaliste. Și iată cum „marea reformă națională” n'a fost decât un paleativ, dar o mare sursă de venit și de îmbogățire.

Și iată cum politica de credit, cu importanța covârșitoare pe care o are asupra vieții economice a unui stat și prin aceasta asupra vieții colective sub toate aspectele ei, servește clasei capitaliste ca un puternic instrument de exploatare și de distrugere a claselor adversare, iar în propria ei clasă ca instrument de distrugere a instituțiilor concurente și prin aceasta ajutând la formarea capitalului financiar la concentrare, la formarea organismelor gigantice cari domină întreagă viața statelor, la formarea trusturilor.

Am văzut deci cum în societatea capitalistă politica creditului este determinată în mod exclusiv de interesele materiale ale burgheziei și nu de interesele marelui masă a muncitorilor agricoli sau industriali.

Am văzut chiar cum întreaga structură socială este modificată, distrusă și înlocuită cu alta corespunzătoare intereselor ei.

Am văzut cum în mare parte crizele sociale sunt determinate de aceste influențe ale factorului politic în domeniul economic și tulburările determinate de această influență asupra întregii vieți sociale.

Pentru a exemplifica cele de mai sus n'avem decât să privim situația deplorabilă dela noi. Politica de credit dusă de burghezia românească a fost cel mai puternic instrument de exploatare și de distrugere a clasei țărănești, de a schimba întreagă structura noastră agrară și de a o înlocui cu una industrială artificială. Să observă aceasta în toate

legiurile noastre, în toată organizarea noastră bancară, în toate instituțiile create de burghezia noastră create exclusiv în acest scop.

Intreagă structura statului nostru au încercat să o transforme. Au acordat credite pentru industrie, pentru comerț, dar n'au acordat-o în această țară cu realitate economică de 85% țărănime nici un credit pentru agricultură. Și atunci când totuși i s'au acordat din generozitate i s'au acordat cu scopul precis de a o exploata, de a o distruge.

Azi se acordă prime de export nu producătorilor fiindcă aceștia sunt dintr'o clasă adversă ci comercianților, intermediarilor.

Acestea sunt faptele, aceasta este realitatea care nu poate fi ascunsă de haina măiastră a discursurilor oficiale.

Sunt două clase în luptă; două clase cu interese antagoniste; o clasă care reprezintă majoritatea zdrobitoare, care muncește și o minoritate care exploatează, o minoritate parazită.

Lupta de clasă nu cunoaște legi morale. Și cel mai bun exemplu în acest domeniu ni-l dă însăși clasa burgheză. În lupta contra acestei clase parazitare nu trebuie să ne servim de violență ci trebuie numai deposedată de aceste mijloace de exploatare. Prin aceasta i-am tăiat cea mai importantă rădăcină parazită. Clasa capitalistă trebuie deposedată de capital și prin această mică operație de ordin economic se va transforma și ea într'o clasă productivă sau va dispărea. În ambele cazuri economia națională numai va câștiga.

* * *

În noua organizare a societății, importanța creditului va fi foarte mare iar rolul lui se va schimba.

Creditul nu va mai fi organizat în conformitate cu interesele unei minorități parazitare ci cu interesele colectivității sociale, nu va mai fi distructiv ci constructiv, nu va mai determina fluctuații ci va asigura stabilitatea vieții economice.

Organizarea și dirijarea creditului înseamnă organizarea și dirijarea producției, a circulației, a consumației. Acord sau nu acord credit unei instituții, unei branșe de producție, circulație, repariție, după cum aceasta este sau nu în conformitate cu interesele colective stabilite în planul de construcție al noului stat. Acord sau un credit unei industrii după cum este utilă sau nu societății.

Dar nu numai atât. În statul capitalist se acordă credit numai întreprinderilor cari prezentau destulă rentabilitate.

Astfel rămăneau o mare parte din interese colective nesatisfăcute, regiuni neexploatare fiindcă nu prezentau suficiente garanții de câștig interesului privat.

În noul stat și acestea vor fi satisfăcute cu ajutorul creditului de stat care nu urmărește beneficii.

Noul stat va acorda credite pe termen lung sau scurt după cum întreprinderea are interese.

Este un lucru elementar de tactică ca întotdeauna să ataci și să ocupi părțile principale, posturile de comandă.

Ași închipui cineva că creditul și marele ca-

pital pot fi dirijate în conformitate cu noul stat fără a fi expropriate în interesul colectiv, înseamnă a face romantism economic.

Este imposibil de conceput dirijarea economiei naționale atâta timp cât acești doi importanți factori se vor găsi în proprietate particulară, în mâna clasei capitaliste, în mâna unei clase conștientă de interesele sale și care va boicota astfel noua organizație socială.

Construirea noului stat este o imposibilitate fără socializarea marelui capital și a creditului.

B. I. SCHIOPU

INSEMNĂRI

In August, la Câmpulung.

Tineretul iubitor de țărâtime a fost chemat la școală bună în Câmpulungul Muscelului. Marele conducător al țărânimii române, d-l Ion Mihalache, a chemat, la dânsul acasă, tineri din toate provinciile țării ca să asculte îndrumări înțelepte privitoare la originile țărânismului, doctrina țărânistă și tehnica politică a țărânismului. Și s'au dus tineri mulți și de pretutindeni. Pentru toți cei cari iubesc țărânimea Muscelul este un îndemn, un exemplu. În acest județ de munte d-l Ion Mihalache a frământat ideea țărânistă și a făptuit multe pentru țărani; de aci a pornit d-sa în toată țara să sune goarna deșteptării clasei țărânești. Am mers la Câmpulung, în Muscel, însetați de vorba dreaptă și înțeleaptă. Și ne-am înapoiat acasă cu sufletul înviorat și cu mintea plină de învățături bune. Vom stărui ca an de an să se organizeze asemenea cursuri al căror folos îl prețuim foarte mult.

Și am mers și prin satele Muscelului. Pretutindeni am întâlnit o realizare obștească, spiritul de solidaritate al țărânimii muscelene, la îndemnul vrednicilor ei conducători, a creat lucruri de mare folos pentru lumea satelor. Am desprins, de pretutindeni, din fapte și sufletul țărânimii, prezența marelui ei conducător, d-l Ion Mihalache. Un fior de mândrie te străbate umblând pe urmele marelui țăran, mare-lui român și marelui cetățean Ion Mihalache. Cu cuvântul, cu scrisul, cu fapta de fiecare zi a ostentat zeci de ani pentru ridicarea țărânimii slăvitul dascăl dela Topoloveni Ion Mihalache. Am fost în satul de unde d-l Mihalache a pornit în largul lumii românești și pentru tot ce a făcut acolo, în județul Muscel și apoi pentru țărâniile din toate provinciile românești, noi îl rugăm să primească omagiul și admirațiunea noastră.

Zi de zi, la Câmpulung, marele iubitor al tineretului, d-l Ion Mihalache, a stat alături de tinerii veniți din toate județele țării. Ne-a vorbit, ne-a dat

sfaturi, îndemnuri, lămuriri. D-sa este un adevărat conducător modern de partid politic, adâncând singur, zi de zi, brazda sufletului și minții tuturor acelor cari cred și luptă pentru țărânism. Vom mai merge la Câmpulung cu bucurie îndoită și întreită de cele ce am auzit, am văzut și am simțit acolo. Organizațiilor acestor cursuri le trimitem, și pe această cale, viile noastre mulțumiri.

V. J.

In Olpretul d-lui Vaida.

Un ziar de extremă dreaptă a trimis pe un redactor al său să ia un interview, la Olpret, d-lui Vaida, șeful „Frontului românesc”. Iată ce cetim — între altele — în acest interview:

„E trist Olpretul... Casele, majoritatea, învelite cu paie. Locuințele nu au pod, nici coș și fumul iese direct prin paie. Am vizitat câteva din aceste așezări... omenești. O mizerie cum rar mi-a fost dat să văd vreodată în vreun sat. O laviță de scânduri, cu 2—3 boarfe. Cloștile și porcii trăiesc laolaltă cu oamenii. În casă, e întuneric, gunoi și aerul imposibil. Țărâniile, români toți, nu sunt oameni, ci niște gorile. Gospodina e un animal cu gușă, nu e femeie. Copiii — și ei, niște mici arătări plini de bube și gâlbejiți.

„...Am văzut în acest sat grozăvia pe care mi-a fost dat s'o văd și în județul d-lui Tătărescu, primul ministru: la plug și la căruță, trag vacile! Și tot în Olpret am văzut pluguri de lemn. Da, pluguri de lemn, ca pe vremea Dacilor! Ulița satului, cu stuhurile negre de paie prin care iese fumul, îmi dă iluzia că mă plimb printr'o așezare de trib african...”

Olpretul este un sat curat românesc, sat cu „mizerie crâncenă” cum spune reporterul. Mai aflăm tot dela acest cronicar că șeful Frontului românesc are conac frumos cu „clădire mare, în sti-

lul caselor boerești din Ardeal". La spatele cona- cului „iarbă și tulpini de trandafiri", în față „răzoa- re de gazon și flori". Apoi „vitele și porcii prezi- dentului se bucură de un regim civilizat: au boxe speciale într'un grajd impunător". Și amărății de țărani!

Așa făptuește pentru neamul românesc con- dătorul Frontului românesc. În satul său „mizerie crâncenă", bieții țărani români, toți români, Dom- nule Vaida, duc viață de troglodiiți în preajma opu- lenții „Măriei tale". Hipernaționalismul vânturat în largul țării de șeful Frontului trebuie înțeles și pre- tuit după grija pe care a avut-o o viață întreagă d- l Vaida pentru țărani din Olpret, „toți Români".

V. J.

Frontul popular.

În nici o epocă societatea omenească n'a trecut prin transformări structurale mai profunde ca în epoca noastră. Echilibrul societății burgheze a început să troz- nească din încheeturi. Bazele statului capitalist au început să se nărue una după alta.

Clasa burgheză își simte situația amenințată. Clasele exploatare de veacuri, clasele muncitoare au început să reacționeze.

Contrastele din societatea capitalistă sunt mai accentuate ca oricând. Forțele în luptă se organi- zează. Unele pentru apărarea situației nedrepte de azi, pentru ca exploatarea să continue. Altele pen- tru dreptatea socială, pentru apărarea culturii și a civilizației, a libertății de gândire pentru apărarea ce- lui mai elementar drept: dreptul la viață.

Bunuri cari au intrat definitiv în patrimoniul umanității, bunuri cari au fost câștigate cu sacrificiul atâtor oameni de geniu, bunuri pentru care timp de aproape un secol în istoria umanității a curs sânge, bunuri cari garantează progresul. Acestea sunt bu- nurile cari le apără forțele democratice contra huliga- nismului.

Pentru apărarea acestora se impune coalizarea tuturor forțelor democratice. Să simte nevoia unei acțiuni comune, a unei unități de acțiune. Și acea- sta se va putea face numai atunci când toate che- stiunile prejudiciale vor fi înlăturate, când se va pune problema stabilirii vinovaților de situația în care ne găsim. Vinovați am fost cu toții.

Momentul este prea critic ca să ne perdem în discuții inutile asupra numelui, asupra conducerii. Atâta timp cât dușmanul este comun și unitar, acțiunea noastră trebuie să fie comună și unitară. Forțele reacționare trebuiesc distruse încă până sunt în stadiul embrionar. Am putea învăța ceva din istoria politică a forțelor democratice din Germania. O soarte identică ne așteaptă.

Dictatura este stadiul ultim de desvoltare al capitalis- mului, al unei forme anacronice, o diversiune a cla- sei burgheze pentru a-și putea continua exploatarea, a-și putea apăra interesele egoiste de clasă falimen- tară. Ceeace trebuie să apere forțele democratice nu sunt interese mărunte de partid, ci progresul și ci-

vilizația omenirii. Frontul popular luptă deocamdată pentru *status-quo*. Intrucât poate fi privit el ca o acțiune contrară ordinii constituite când apără chiar această ordine contra forțelor reacționare?

Ne găsim la cea mai mare colitură a istoriei. O formă nouă de societate apare la orizont, formă so- cială a cărei realizare depinde de lupta dintre forțele în luptă azi.

Pentru toate acestea se impune o acțiune unitară.

Pentru toate acestea: *Frontul popular este o necesitate care se cere imediat împlinită.*

B. I. S.

Frontul țărănesc în Franța.

Criza care bântue de atâți ani și care menține într'o foarte grea situație țărănimea franceză, a rupt hotarele strimte ale organizațiilor sindicale și cooperative cari s'au alăturat grupărilor de avangardă ale apărării țărănești. Această mișcare s'a concreti- zată în Franța prin organizarea Frontului țărănesc ale cărui prime manifestări datează abia din Octombrie 1934. Toate marile asociațiuni ale țării, Uniunea na- țională a sindicatelor agricole, Partidul țărănesc, Co- mitetele de apărare țărănească, Înțelegerea țărănească, Liga fermierilor, Confederația producătorilor de lapte, carne, sfeclă, in, cartofi, au aderat la pactul Fron- tului țărănesc bazat pe un program minimal.

O asemenea grupare de forțe țărănești com- porta un risc: acela de a avea un program prea vag, prea neprecis, un program negativ. Evitând acest neajuns, întemeietorii frontului țărănesc au dat dovada existenței unui spirit colectiv al întregii țără- nimi franceze întocmind un program care a raliat toate azeziunile.

Frontul țărănesc este constituit cu un scop dublu: 1. Să realizeze solidarizarea Asociațiunilor aderente pe baza principiilor esențiale ale politicii de apărare țărănească; 2. Să organizeze manifestările de masse indispensabile apărării intereselor țărănești. Frontul țărănesc cere și o reformă radicală a Statu- lui; luptă pentru o largă protecție a muncii națio- nale, pentru apărarea regimului republican cu refor- ma Statului având ca bază familia și profesiunea, pentru organizarea profesională a economiei naționale.

D- l H. Dorgères, șeful Frontului țărănesc, a declarat de curând că această organizație, pentru a-și realiza scopurile se va folosi și de mijloace le- gale și ilegale.

Stările din Franța îndrumază mișcarea țără- nească de acolo spre obiective cari nu sunt, în to- tul, și ale celorlalte mișcări similare din alte State. Iată ce spune, în această privință, într'un articol de revistă, șeful Frontului țărănesc francez:

„Pentru noi, suveranitatea trebuie să se bazeze pe profesiune care permite francezului să trăiască și Franței să prospereze și pe familie care asigură per- petuitatea națiunii. Și astfel, agitația țărănească în- cepută pentru a obține revalorizarea produselor agri- cole ne va aduce regimul nou pe care noi l-am numit: Republica corporativă și familială."

portanți ai filozofiei dreptului și ai filozofiei statului în România. Bărnufiu prezintă materialul tipic al unei doctrine politico-juridice din prima jumătate a veacului al XIX. Opera lui Bărnufiu nu poate fi despărțită ca aspect general cultural și ca scop de școala latinistă. Problemele de istorism juridic sunt caracteristice veacului al XIX, veacul naționalităților asuprite sau pe punctul de a fi eliberate. Simion Bărnufiu a transpus astfel polemica dintre Români și Unguri în domeniul dreptului, opunând în fața statului Forță, statul de drept. Lupta lui Bărnufiu a fost îndreptată spre o câștigare a autonomiei de către Românii ardeleni, tratați de clasa dominantă maghiară ca nevrednici de a se împărtăși din bunurile culturii și ale civilizației.

Bărnufiu văzând în limbă și cultură afirmația cea mai categorică a rezistenței unui neam, răspunde persecuției maghiare pe calea filologică și pe calea culturii. Aceste căi trebuiau să ducă la autonomia politică trecând prin autonomia culturală.

Apelul la conștiința europeană l'a făcut prin scoaterea în evidență a unui primat juridic. Din întreaga filozofie politico-juridică a lui Simion Bărnufiu se desprind câteva lecții de o pregnantă actualitate: Respect pentru etnic și toleranță din partea statului față de minoritățile naționale.

O violentare a drepturilor minoritare nu are altă urmă decât strângerea tuturor claselor din națiunea respectivă într'un bloc greu de dislocat.

La sfârșitul operii găsim discursul modernizat, ținut de S. Bărnufiu în catedra Blajului în 2/14 Mai 1848.

Așteptăm cu nerăbdare dela d. Pandrea o nouă lucrare din ciclul „doctrinelor politice românești“.

I. G.

Poezia socială

Poezia socială tinde, să ridice pe primul plan al preocupărilor problematice, stări sociale, a căror formă nu s'a realizat. Cris-talizarea unei tendințe sociale, sau numai nuanțarea ei, într'o poezie, atrage după sine o interpretare, care rezultă din elemente sociale și nu din valori estetice. Deaceia realizarea unei poezii sociale, implică pe lângă talent și o cunoaștere a realităților mediului.

Poezia ca izvor de inspirație are infinite posibilități și poate ceace este susceptibilă, de a aduce alte valori, este problematica socială. Poezia socială să realizează numai dacă putem desprinde esențialul și în special caracteristica socială, conturată prin forme estetice. Coșbuc în „Noi vrem pământ“ a desprins și realizat în poezie, una din cele mai însemnate probleme sociale ce s'a pus la noi. Înainte de Coșbuc, Mureșanu a tratat cu destul succes o problemă socială.

Dela Coșbuc, păstrând aceeași tradiție, însă întrebunțând o formă mai nouă, Cotruș a fost acela care a realizat câteva poezii sociale dintre cele mai bune la noi.

În editura „Șantier“ Dl Ion Th. Ilea a scos un mic volum de poezii intitulat „Gloata“. Poezia Dlui Ilea ar vrea să se întegreze, ca o continuitate a poeziei revoluționare ardeleni, dar din cauza subiectelor și-a formei ce o întrebunțează, nu reușește să fie decât banal, și lipsit de vocabular. Sunt însă în micul volum „Gloata“ și câteva poezii, cari prin subiectul cel tratează și prin forma mai adecvată par a fi destul de reușite.

A. T.

Scopul nostru rămâne refacerea Statului românesc potrivit alcătuirii sale organice, structurii sociale, structurii economice, tradițiunii istorice, conjuncturilor economice internaționale și încadrării lui în mersul evolutiv al timpului, care abandonează pozițiile capitaliste deplasându-se pe pozițiile muncii naționale.

D-1 ION MIHALACHE în fața Comitetului executiv al partidului național țărănesc.

Redacționale.

Dnii abonați sunt rugați stăruitor să ne trimită abonamentul.

Dnii abonați, cari nu au primit numerele anterioare din revistă sunt rugați să ne adreseze o carte postală și le vom trimite numerele care le lipsesc.

Dnii colaboratori ai revistei sunt rugați a ne trimite manuscrisele cel mai târziu până în 20 de fiecarei luni.

Cărți și Reviste primite la Redacție

Morala din punct de vedere sociologic de Ion V. Meșaroș, Cluj 1935, cu următorul cuprins: I. Despre morală. II. Morala și metoda ei de cercetare. III. Morala pozitivă și caracterele faptului moral, a) Caracterele faptului moral după E. Durkheim, b) Caracterele faptului moral după Levy-Bruhl, c) Caracterele faptului moral după H. Bergson. IV. Critici morali și morală pozitivă. V. Despre educația morală. VI. Concluzie. *Pe căile Levantului.* — Note de călătorie de Leon A. Bochișiu, Cluj 1935.

Gazeta Ciucului — Director: Teodor Anastasiu Gheorgheni.

Brazda Nouă — Craiova.

Țara Bârsei — Brașov.

Țiraiul Maramureșului — Sighet.

Cărțile și revistele trimise pentru recenzie vor fi trimise redacției.

COMITETUL DE REDACȚIE:

A. BANCUIU, GH. DRAGOȘ, I. GHEȚIE, V. JINGA,
A. MIHALCA, I. OANCEA PAVEL PAVEL,
A. POPOV, B. SCHIOPU, C. SUCIU

*

ABONAMENT 60 LEI ANUAL
DE ONOARE 300 LEI

Abonamentele se vor trimite pe adresa:
Dr. GH. DRAGOȘ, CLUJ, Str. ȘAGUNA 11

Redacția și administrația: CLUJ, Str. Șaguna 11/bis

Redactor responsabil: Dr. GH. DRAGOȘ

Tip. Transilvania, Cluj, P. Cuza Vodă 16